

Европейска
КОМИСИЯ

[ЛЯТО 2012 Г. ▶ БРОЙ 42]

панорама

inforegio

▶ Партньорство в политиката на сближаване

Засилване на прилагането
на този важен принцип

- ▶ Подпомагане на възстановяването от икономическата криза
- ▶ Наградите „RegioStars“ отличават иновативни проекти
- ▶ Популяризиране а успехите на регионалната политика в Деня на Европа

Регионална
политика

► **УВODНА СТАТИЯ** 3
Йоханес Хан

► **ОЧЕРК** 4-7
УКРЕПВАНЕТО НА ПАРТНЬОРСТВОТО СТОИ В ОСНОВАТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ

► **РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНО РАВНИЩЕ: АВСТРИЯ** 8-9

► **ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2007-2013 Г.** 10-11

► **СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ ПОДПОМАГАТ ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО НА ЕС ОТ ИКОНОМИЧЕСКАТА КРИЗА** 12-15

► **ПРЕДСТАВЯНЕ НА НОВИЯ ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР** 15

► **НАГРАДИТЕ „REGIOSTARS“ ОТЛИЧАВАТ ИНОВАТИВНИ ПРОЕКТИ** 16-17

► **МАРТ** 18-19
► Планирани инвестиции на политиката на сближаване за изграждане на капацитет за периода
► Заетост в държавната администрация

► **КАК ДА ИЗВЪРШВАМЕ НАЙ-ДОБЪР ПОДБОР НА ПРОЕКТИ ЗА СЪФИНАНСИРАНЕ** 20-21

► **ПРОЕКТИ** 22-25
Примери за проекти в Чехия, Финландия, Малта, Словакия

► **ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА ДЕНЯ НА ЕВРОПА В ЕС** 26-29

► **КОМУНИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ В ОБЛАСТТА НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА** 30-31

► **ПОДПОМАГАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА И ИНОВАЦИИТЕ** 32-33

► **ДОПЪЛВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА: БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА ОТ ШВЕЙЦАРИЯ, ЕИП И НОРВЕГИЯ** 34-35

► **ПРОГРАМА** 36

► 4

► 8

► 16

► 22

Снимков материал (страници):
Заглавна страница: © Ivelin IVANOV
Страници 3, 4, 5, 12, 13, 15, 16, 17, 21: © Европейска комисия
Страница 14: © Biocant, © Casala, © Corallia
Страница 8: © Walter Luttenberger (www.blende16.at)
Страница 22: © Онкологичен център към болница „Матер Деи“
Страница 23: © ZLKL
Страница 24: © Varpu Heiskanen, UEF
Страница 25: © BioScience Slovakia
Страници 26-29: Латвия: © Eiropas Savienības dārza svētki / България-Румъния: © Адина ЕНЕ / Словения: © Завод „Антон Мартин Сломшек“ / Португалия: © INALENTEJO / Гърция: © Еви Панайотакопулу / Други снимки: Европейска комисия
Страници 30-31: © Национална агенция за развитие (Унгария) / © Министерство на регионалното развитие (Полша) / © Министерство на икономиката и заетостта (Португалия)

Изданието е отпечатано в тиражи на английски, немски и френски език на рециклирана хартия. Публикацията е налична на 21 езика на адрес http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_bg.cfm

Мненията, изразените в публикацията, отразяват възгледите на съответните им автори и не задължително тези на Европейската комисия.

► УВОДНА СТАТИЯ

Йоханес Хан

Член на Европейската комисия,
отговарящ за регионалната политика

В основата на успешното използване на структурните фондове на ЕС стои партньорството с местните участници на различни нива при планирането, изпълнението и оценката на програмите. За да се постигне максимално въздействие и да се гарантира най-ефективно използване на ресурсите на ЕС, е необходимо опитът на различните партньори да бъде ефективно използван и интегриран.

В предложенията на Комисията за политиката на сближаване на ЕС за периода 2014-2020 г. този процес на партньорство се ползва с висок приоритет и неговата роля е значително засилена. Новите разпоредби ще изискват всички държави членки да сключват договори за партньорство с ключови участници, като например, *inter alia*, регионални и местни органи, икономически и социални партньори и структури, представляващи гражданското общество. За да се подпомогне този процес, се подготвя и Европейски кодекс на поведение за партньорство.

Икономически растеж

Структурните фондове на ЕС са мощен инвестиционен инструмент, разполагащ с ресурс от над 300 млрд. EUR, който сега е тясно фокусиран върху икономическата стратегия за възстановяване и усилията за съживяване на европейската икономика, създаване на работни места и насърчаване на икономическата активност на местно равнище. Предприемат се инвестиции за стимулиране на растежа с пряко въздействие и дългосрочни икономически ползи, които същевременно са строго съобразени със съществуващите бюджети и програми.

Ускореното предоставяне на наличното финансиране също вече е приоритет, като в някои държави членки фондовете бяха препрограмирани, така че държавите да имат възможност да вложат финансирането от ЕС в сектори, където инвестициите могат бързо да бъдат усвоени. В някои държави процентът на съфинансиране е коригиран, за да се подобри усвояването.

Разпространяване на информация

Информационните и комуникационните дейности са неразделна част от управлението и изпълнението на програмата за регионална политика. Важно е обществеността да научи какво е постигнато чрез структурните фондове на ЕС и какви са съществуващите възможности за финансиране.

Проведените от нас проучвания показват нарастване на осведомеността за дейността на ЕС по предоставянето на финансиране, както и за неговото положително въздействие върху регионалното развитие. В тези проучвания се подчертава значението на фокусирането на ключовите послания върху текущи въпроси, по-специално икономическата криза, инвестициите и създаването на работни места, както и че трябва да продължим да акцентираме върху нашите успехи.

Наистина, в различните части на Европа са разработени редица отлични и иновативни подходи, а обменът на идеи и добри практики е целта на присъжданите от Комисията награди „RegioStars“. Това добило широка известност събитие, което се провежда за пета поредна година, е „витрина“ за новаторските начини, по които може да бъде използвано финансирането от ЕС. На церемонията по награждаването на 14 юни тази година сред 24-те достойни финалисти бяха избрани пет проекта, които получиха престижната награда в различните категории.

Всички отличени проекти имат много измерения и показват изобретателните начини, по които могат да бъдат насочени усилията на широк кръг местни участници, за да се постигне интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Тези и други 350 проекта, които бяха номинирани през последните пет години, предлагат множество добри идеи и добри практики, които могат да послужат като вдъхновение за останалите региони на Европа.

► УКРЕПВАНЕТО НА ПАРТНЬОРСТВОТО СТОИ В ОСНОВАТА НА ПРИЛАГАНЕТО НА СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ

Законодателните предложения на Комисията за политиката на сближаване на ЕС за периода 2014–2020 г. засилват изискванията по отношение на партньорството и многостепенното управление. Тези разпоредби ще изискват всички държави членки да сключват договори за партньорство с ключови участници, като например, *inter alia*, регионални и местни органи, икономически и социални партньори и структури, представляващи гражданското общество. За да се подпомогне този процес, се разработва Европейски кодекс на поведение за партньорство.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/how/principles/index_bg.cfm

Идеята за „партньорство“ не е нова и присъства още в Договора от Рим от 1957 г. по отношение на Европейския социален фонд. По-късно чрез реформата от 1988 г. тя беше установена като общ ключов принцип за структурните фондове.

Подходът на партньорство гарантира, че опитът на различните партньори в областта на извършваната от тях дейност се използва ефективно и се гарантира най-ефективното използване на ресурси на ЕС, възлизаци на една трета от общия бюджет на ЕС.

Ангажираността на участниците/партньорите в политиката на сближаване на всички нива на планиране, изпълнение и оценката на програмите е необходима, за да се гарантира, че те имат усещане за „собствен принос“ към интервенциите на ЕС и споделят общ ангажимент за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“⁽¹⁾.

Партньорството върви ръка за ръка с подхода на многостепенно управление. Същевременно то служи и като механизъм за гарантиране на спазването на принципите на субсидиарност и пропорционалност. Многостепенният подход засилва прилагането на принципа на партньорство както вертикално – между регионалните и местните органи (РМО), националното правителство и Европейския съюз – така и хоризонтално – между тези различни равнища, икономическите и социалните партньори и организациите на гражданското общество (ОГО).

Неравномерно прилагане

Въпреки че партньорството е един от елементите, които подобряват в голяма степен ефективността на политиката на сближаване, получената информация от заинтересованите страни показва, че прилагането на този принцип се различава значително в различните държави членки и региони.

Вследствие на това някои институции и ключови заинтересовани страни настояват за установяването на насоки по отношение на партньорството на равнище ЕС. В резолюциите на Европейския парламент Комисията беше приканена⁽²⁾ да предложи съгласувано определение за партньорство, както и наръчник. В становищата на Европейския икономически и социален комитет се призовава⁽³⁾ за създаването на европейски кодекс на добри практики, а Комитетът на регионите препоръчва⁽⁴⁾ да се укрепи практиката на партньорство.

Освен това в становищата, изследванията и публикациите на редица организации на гражданското общество и мрежи на регионалните и местните органи също се подчертава тази необходимост.

Тези препоръки са отразени в новите законодателни предложения за политиката на сближаване на ЕС за периода 2014-2020 г. чрез засилване на изискванията по отношение на партньорството и принципа на многостепенно управление.

Европейски кодекс на поведение за партньорство

Службите на Европейската комисия изготвиха работен документ, който да помогне на държавите членки да оформят по подходящ начин своите споразумения за партньорство по време на подготвителната работа. Документът също така определя основните изисквания за Европейския кодекс на поведение за партньорство (ЕПИК), който би могъл да послужи като основа за дискусия между заинтересованите страни.

В извършения в ГД „Регионална политика“ анализ се отбелязва изключителното значение на правилния избор на партньори. Например повече от шестдесет органа – социални партньори, региони и министерства – са участвали в процедурите на консултации за изготвянето на Националната стратегическа референтна рамка (НСРР) на Гърция. ►►

(1) Стратегия „Европа 2020“, COM(2010) 2020 от 03.03.2010 г.

(2) Вж. по-специално Резолюция на ЕП относно управлението и партньорството в национален и регионален мащаб, както и въз основа на отделни проекти, в областта на регионалната политика – P6_TA(2008)0492 (доклад Веауриу) и Резолюция на ЕП относно добро управление в рамките на регионалната политика на ЕС: процедури за оказване на съдействие и контрол от страна на Европейската комисия – P7_TA(2010)0468 (доклад Манеску).

(3) Вж. по-специално Становище на ЕИСК относно „Насърчаване на ефикасни партньорства в управлението на програми в областта на политиката на сближаване въз основа на добрите практики от цикъл 2007-2013 г.“ (CESE 967/2010 (доклад Olsson)).

(4) Вж. по-специално Комитет на регионите, Бяла книга за многостепенното управление, CONST – IV – 020, CdR 89/2009.

ЧЛЕН 5 ОТ ПРОЕКТА НА РЕГЛАМЕНТ ОТНОСНО ОБЩОПРИЛОЖИМИТЕ РАЗПОРЕДБИ (POP)

(1) За договора за партньорство и съответно за всяка програма дадената държава-членка организира партньорство със следните партньори:

- а) компетентните регионални, местни, градски и други публични органи;
- б) икономическите и социалните партньори; и
- в) структурите, представляващи гражданското общество, включително партньорите от областта на опазването на околната среда, неправителствените организации и организациите, отговарящи за утвърждаването на равенството и недискриминацията.

(2) В съответствие с подхода на многостепенно управление държавите-членки привличат партньорите в подготовката на договорите за партньорство и докладите за напредъка, както и в изготвянето, изпълнението, мониторинга и оценката на програмите. Партньорите участват в мониторинговите комитети на програмите.

(3) На Комисията се определят правомощия да приема делегирани актове в съответствие с член 140 с цел да предвиди европейски кодекс на поведение, в който се определят цели и критерии, които да подпомогнат осъществява-

нето на партньорството и да спомогнат за споделянето сред държавите-членки на информация, опит, резултати и добри практики.

(4) Поне веднъж годишно за всеки от фондовете по ОСП Комисията провежда консултации с организациите, които представляват партньорите на равнището на Съюза, относно изпълнението на подкрепата от фондовете по ОСП.

Освен това POP съдържа разпоредби, които пряко засягат партньорството или са свързани с този принцип на наблюдение, докладване и оценка.

Целта на този подбор е да бъдат представени всички области на политиката и социални групи на национално и регионално равнище в съответствие с обхванатите в НСРР тематични и хоризонтални теми. Чрез широкото участие на същите партньори на различни равнища, както и чрез осигуряването на прозрачност на информационните потоци, бяха предотвратени случаи на несъгласуваност на НСРР и оперативните програми (ОП).

Участието на организациите на гражданското общество е от решаващо значение за развитието на програмите и в повечето държави членки организациите на гражданското общество участват чрез различни канали от етапа на разработване на стратегическите документи на НСРР и ОП: въпросници, работни групи, обществен диалог, семинари или специални уебсайтове.

Участието на партньорите в процеса на програмиране се насърчава чрез създаването на различни видове *платформи за сътрудничество*, които имат за цел да се подобри информираността за възможностите за участие. Например традиционният модел на социално партньорство в Австрия е намерил отражение в програмата за изпълнение на Европейския социален фонд (ЕСФ) и Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР). Икономическите и социалните партньори традиционно участват в планирането и наблюдението на Референтната рамка за национални стратегии в рамките на постоянно действащ орган – Австрийска конференция по планиране на устройството на териториите (ÖROK).

Участие в оценката

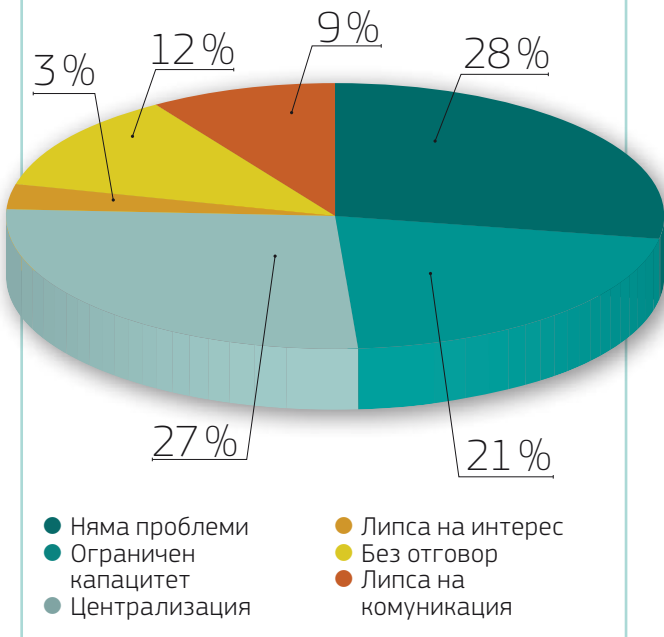
Участието на партньорите в процеса на оценка е заключителната фаза на един ефективен цикъл. В Полша, например, за да се подпомогне ефективността на оценката на национално и регионално равнище, управляващият орган на полския ЕСФ е създал Група за управление на оценяването за програмата за човешки ресурси (ОП ЧР). Тя се състои от институции и организации, които желаят да участват в процеса на оценка, като например представители на управляващия орган, междинни органи (на централно и регионално равнище), социални партньори, националното звено за оценка и независими експерти оценители.

ГД „Регионална политика“ проведе проучване относно затрудненията, които възникват по време на процеса на програмиране във връзка с участието на партньорите. Резултатите от проучването са показани на диаграмата.

Централизацията на процеса на вземане на решения, например, се споменава като една от основните пречки за стабилното функциониране на партньорството в Португалия, Унгария, Малта, Ирландия, Словакия, Нидерландия, Германия, Франция и Испания.

В Румъния, Унгария, Естония и Латвия, както и в държави с по-голям опит, като Германия, Франция или Италия, органите подчертават *липсата на капацитет* на организациите на гражданското общество да участват в националната и регионалната икономическа политика, като и липсата на ресурси, която им пречи да се превърнат в активни участници.

ПРОБЛЕМИ ПРИ ПАРТНЬОРСТВОТА

Във връзка с това някои държави членки предоставят подкрепа за административния и финансов капацитет на организации, като включват в своите програми специални бюджетни линии за техническа помощ, предназначени за участието на партньорите.

В Обединеното кралство, например, членовете на мониторинговия комитет, които се избират с открит конкурс, получават възнаграждение в съответствие с правилата, определени от правителството на Уелс (Welsh Assembly Government). В Латвия може да бъде предоставена техническа помощ за засилване на професионалния капацитет на партньорите (обучения) и насърчаване на тяхното участие.

Идентифициране и включване на партньорите

В държави членки като Малта, Ирландия, Нидерландия или Швеция участието на гражданското общество има дълги и ценени традиции, тъй като то осигурява независими възгледи по политически, културни, социални, екологични и др. въпроси, дори и рядко да са налице предварително установени процедури или законодателна основа за избор на партньори, както във Финландия.

Затова добрите практики в областта на идентифицирането и включването на партньори трябва да се изтъкват и адаптират, за да се стандартизира прилагането на политиката на сближаване във всички държави членки. Целите на Европейския кодекс на поведение за партньорство служат като минимални изисквания и общоприложим стандарт.

Структуриран диалог

Така нареченият структуриран диалог има за цел да подобри външната комуникация, да засили прозрачността на политиката на ЕС и работата на Комисията и да способства за постигането на мултиплициращ ефект по отношение на комуникационната дейност в областта на политиката на сближаване и целите на „Европа 2020“. Той също така повишава ефективността на организациите на гражданското общество при постигането на общи цели, както и подобрява ангажираността на местно равнище и засилва партньорството.

Освен двустранните и други неформални срещи и дебати с регионалните и местните органи или с организациите на гражданското общество, социалният и структурираният диалог във връзка с настоящия член 11 и бъдещия член 5 официално се организира веднъж годишно между ОГО като цяло и Комисията.

СТРУКТУРИРАН ДИАЛОГ

Общите цели на структурирания диалог предвиждат политиката на сближаване да се приближи до гражданите и да се натрупа „критична маса“, която да подкрепя нашата политика. Структурираният диалог е замислен като механизъм за изграждане на сигурност и взаимно доверие, при който Комисията показва своя ангажимент да изслушва тези организации и остава на разположение, готова да приеме техния принос. През 2010 и 2011 г. ГД „Регионална политика“ организира три кръгли маси, а по-късно през 2012 г. предстои да бъде организирана четвърта среща.

Структурираният диалог е всеобхватен и насърчаващ участието процес, насочен по-специално към обединяващи организации на гражданското общество на европейско равнище („сателитни“ организации на ЕС). Тези организации могат да изградят „европейско обществено мнение“ и да бъдат ключът към предаване на посланието за значението на нашата политика на местно равнище. Те могат да насочат и да фокусират становищата на националните и регионалните членове (от долу нагоре) и да предадат ключовите послания от Брюксел към обикновените хора (от горе надолу), като помагат както на Комисията, така и на своите членове.

► РЕГИОНАЛНО УПРАВЛЕНИЕ НА МЕСТНО РАВНИЩЕ: АВСТРИЯ

При присъединяването на Австрия към Европейския съюз през 1995 г. федералното канцлерство заедно с федералните провинции помагат за създаването на иновативна и всеобхватна местна структура за регионално управление, която да подкрепи процеса на изпълнение на изискванията на структурните фондове на ЕС и по-специално на Европейския фонд за регионално развитие.

След края на фазата на изпълнение на Структурния фонд на ЕС системата за подпомагане се превръща в част от ежедневната дейност на местната администрация и регионалното развитие на местно равнище. Структурата сега представлява мрежа от 32 австрийски регионални органа за управление (РОУ), координирани на национално равнище от бюро „Регионално управление на Австрия“.

РОУ се превръщат в добре функционираща структура, която помага за осъществяването на хиляди проекти в регионите по балансиран начин, отразяващ реалните потребности на местно равнище и осигуряващ справедлив баланс между интересите на селските и градските райони в страната.

Още преди присъединяването си към ЕС Австрия е загрижена за баланса в своето развитие, а именно между градските центрове и селските и планинските райони с присъщите за тях отрасли от дребен мащаб и богати традиции,

за които съществува опасност да бъдат пренебрегнати. В своята програма „Семейна Австрия“ държавата се ангажира да насърчава развитието на своите региони.

Ключът към това е регионална структура за управление, която е всеобхватна, функционира от долу нагоре, но същевременно изпълнява макроикономическите изисквания на централната политика.

Местна организация

Регионалното управление в Австрия се състои от малки организации, които имат за цел да насърчават местното развитие, да изграждат мрежи, да предоставят консултантски услуги и подкрепа и да реализират проекти на регионално равнище. Тази структура се стреми да създаде преки връзки с местните общности и участници, но същевременно да остане в рамката на централизирана организация.

Повечето РОУ (74%) са учредени като частни сдружения или дружества с ограничена отговорност. Сред членовете на тези сдружения има общини, предприятия и физически лица. Социалните партньори – търговски камари, синдикални организации, селскостопански камари, организации на труда (Arbeiterkammer) и местни центрове за работни места – участват като членове или в качеството на консултанти.

„Важна част от нашата работа е улесняването на сътрудничеството между общините на местно равнище.“

Понастоящем регионалните органи за управление отговарят не само за стратегическото планиране, но и за реалното изпълнение на проектите, и са постоянно ангажирани в процеса на осъществяване на контакти и изграждане на мрежи. Комуникативните умения и способностите за работа в мрежа са ключови фактори за постигането на успех.

Въпреки че регионалните органи за управление се различават по своята структура и местни цели, те са свързани помежду си чрез общ предприемачески ангажимент да подпомагат местните интереси на своя регион.

Взаимодействия на местно равнище

Мрежата от РОУ се е превърнала в структура, подобна на административната, която служи като свързващо звено между националните и регионалните интереси. РОУ осигуряват високоэффективен „мост“ между регионалното планиране на национално равнище и потребностите и ресурсите на местните общности и са признати като важна иновация в австрийското регионално развитие и съществен елемент за осигуряването на ефективни връзки на местно равнище.

Местните органи работят активно, за да гарантират по-нататъшното развитие на своя регион, за подобряване на заетостта, селското стопанство и технологиите и за предоставяне на подкрепа за иновациите във всички области.

Най-важните услуги, дейности и проекти на отделните РОУ са осъществяване на пилотни проекти, идейно проектиране и проследяване, мониторинг на проекти и оказване на подкрепа за изпълнението на програми на ЕС.

Те могат да предприемат действия, които излизат извън границите на местната общност, да изграждат мрежи, да подпомагат развитието в стратегически план, да доразвиват конкретни проектни предложения и да оказват съдействие, консултират и наблюдават изпълнението.

Регионалните органи за управление в действие

Долна Австрия (Niederösterreich) е един от първите региони, който през 1982 г. създава регионален орган за управление, насочен към горските райони.

Хелене Мадер от РУ на Долна Австрия обяснява: „Ние сме организация, която отговаря за координирането на регионалните интереси с държавата и с националните и европейските стратегии. „Важна част от нашата работа е улесняването на сътрудничеството между общините на местно равнище. Ние също така осигуряваме по-добра координация с околните територии, които граничат с общините.“

В Тирол има осем регионални организации за управление, които действат като местни мозъчни тръстове за устойчиво регионално развитие и същевременно подпомагат изпълнението на проекти чрез професионална подкрепа.

„Тиролските регионални органи за управление са доброволни сдружения на регионално равнище, които се стремят към целенасочено сътрудничество между регионите, държавата, федералната администрация и ЕС. Те осигуряват стратегическата насоченост на нашето регионално развитие, като работят по различни теми и привличат широк спектър от заинтересовани страни и целеви групи“, обяснява Андреа Финк от РУ на Тирол.

„Важното е, че те са тясно ангажирани със започването и развитието на проекта и участват в изпълнението на регионалните програми за подпомагане на ЕС“, добавя тя.

Йозеф Фанингер, директор на Регионалното управление на Лунгау, посочва: „Регионалните структури за управление съществуват, за да предлагат техническа помощ, съвети и информация. Те осигуряват структури за подпомагане на изпълнението на програмата на ЕС и осигуряват връзката между регионалните дейности, мрежите от предприятия и други регионални центрове за управление.“

► **НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ**

<http://www.rm-austria.at/>

► ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 2007-2013 Г.

Мрежа от национални експерти, участващи в проследяването на изпълнението на програмите в 27-те държави членки, които получават съфинансиране от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Кохезионния фонд през периода 2007-2013 г., е изготвила доклад⁽¹⁾. Експертите оценяват редица въпроси – от общата икономическа обстановка до напредъка в изпълнението на програмите и получените резултати. В доклада се посочва, че темпът на изпълнение на политиката на сближаване се е засилил през 2010 г., въпреки че в някои държави е възникнал реалният въпрос дали те имат капацитета да усвоят наличното финансиране през оставащата част от програмния период. Въпреки това в много държави се полагат усилия за подобряване на изпълнението, *inter alia* чрез преразпределяне на разходите, по-специално в области, където е налице по-голямо търсене на финансиране или където финансирането може да се изразходва по-бързо.

Икономически ограничения

Не е изненадващ фактът, че напоследък ограниченията върху националните разходи за развитие нарастват. Поради това за държавите членки е по-трудно да намерят необходимото финансиране, за да съфинансират програмите по линия на политиката на сближаване. Същевременно – в контекста на националните бюджетни съкращения – за много нови държави членки (ЕС-12) финансирането от ЕС се превръща на практика в единствения източник на финансиране на разходите за развитие.

Данните сочат, че предприетите мерки за намаляване на бюджетните дефицити често увеличават различията между регионите. Всъщност съкращаването на държавните трансфери ограничава наличните финансови ресурси за разходи за развитие както пряко, така и чрез ефекта на съфинансирането. Регионите с по-традиционни отрасли като текстилната индустрия продължават да са в застой през настоящата икономическа депресия. Тези, които разчитат на производството, макар и тежко засегнати от свития износ, в много случаи успяват да се възстановят с раздвижването на пазарите извън ЕС.

Въпреки намаляването на националното финансиране, основният акцент в регионалната политика в повечето държави членки продължава да е решаването на основните структурни проблеми, а не нейното адаптиране и насочване към нови дейности.

Постижения от 2007 г. насам

През първите четири години от програмния период са отбелязани редица важни постижения.

В брутно изражение се смята, че изпълнените проекти в ЕС са създали пряко почти 189 000 работни места (еквивалент на пълно работно време).

Почти 24 000 новосъздадени фирми са получили подкрепа, а повече от 100 000 МСП са получили помощ за инвестиционни и иновационни дейности.

Подпомогнати са около 19 000 проекта за научни изследвания, технологично развитие и иновации (НИТРИ) и 6 000 проекта за сътрудничество в областта на научните изследвания със стопанска цел.

По отношение на инфраструктурата почти 920 000 души са получили широколентова връзка към интернет. Осигурено е водоснабдяване с чиста питейна вода за още близо 1,5 млн. души, а повече от 3,3 млн. души са свързани към централна канализация.

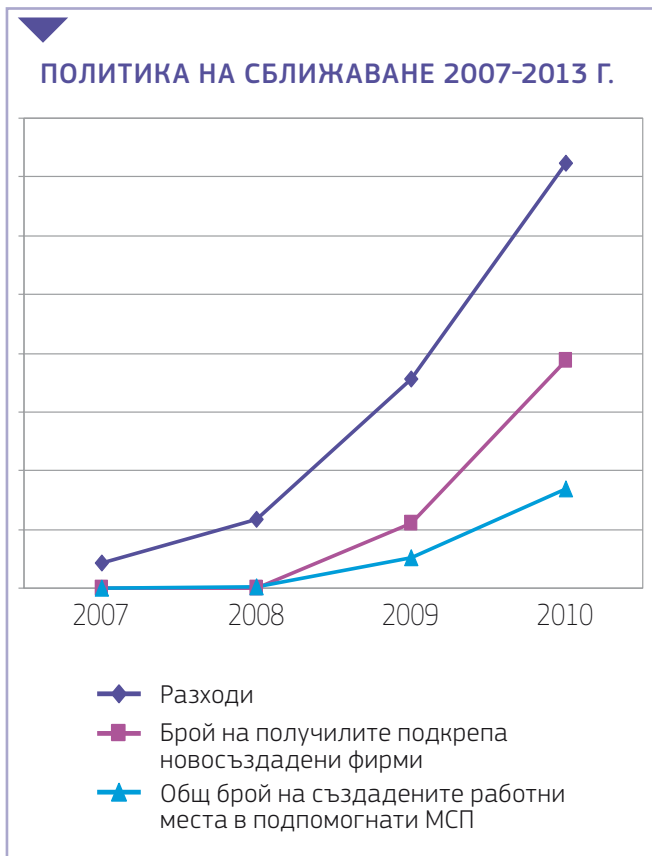
Към трансевропейската транспортна мрежа са добавени около 280 км магистрални пътища и 285 км железопътни линии, а реконструкцията на пътища и железопътни линии, особено в новите държави членки (ЕС-12), води до значително съкращаване на времето за пътуване. Почистени са 800 кв. км изоставени или замърсени земи.

(1) „Evaluation network delivering policy analysis of the performance of Cohesion policy 2007-2013“.

Постигнатият напредък през 2010 г.

Темпът на изпълнение на програмите на политиката на сближаване се засили през 2010 г., въпреки че в някои държави проличава сериозно забавяне, по-специално Румъния, България и Италия. Експертите предупреждават, че съществуват реални съмнения по отношение на капацитета на някои държави да използват пълноценно наличното финансиране през оставащата част от програмния период.

Съществува риск, че в някои държави вниманието ще бъде концентрирано върху усвояването на средствата и вследствие на това ще пострада качеството на проектите и тяхната ефективност по отношение на постигането на целите за развитие. Като се има предвид тежката икономическа обстановка и натискът върху държавните бюджети, още по-важно е средствата да се изразходват по най-ефективния начин.

Отпуснати средства

Делът на предоставената подкрепа от ЕФРР и Кохезионния фонд за разходи за развитие се оценява средно на около 40% от годишните капиталови разходи на правителствата през оставащия програмен период в новите държави членки (ЕС-12), като тази стойност варира от 8% в Кипър и 28% в Словения до около 75% в Унгария и Словакия.

В ЕС като цяло към края на 2010 г. за проекти са разпределени около 55% от наличния бюджет за програми, повече от два пъти от стойността на този показател в края на предходната година (23%). Отпуснатите средства в Румъния, България и Италия обаче са много по-малко и представляват едва една трета от наличното финансиране.

В тези и в още няколко държави се забелязва забавяне в изпълнението в повечето области на политиката, което отразява липсата на институционален капацитет и капацитет за планиране, както и трудности при намирането на съфинансиране заради кризата и по-слабо търсене на финансиране от бизнеса заради несигурната перспектива.

За да се коригира това, предприетите мерки за намаляване на забавянето включват преразпределяне на разходите към области, където финансирането може да се изразходва по-бързо, като например изграждане на железопътни линии и пътища. Наред с опростяване на правилата се реструктурират системите за плащания, за да се повиши тяхната ефективност. Провеждат се повече обучения за персонала, използват се външни консултанти и се прибягва до заеми от ЕИБ и други източници, за да се намалят проблемите във връзка със съфинансирането.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/index_en.cfm#1

► СТРУКТУРНИТЕ ФОНДОВЕ ПОДПОМАГАТ ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО НА ЕС ОТ ИКОНОМИЧЕСКАТА КРИЗА

Увеличен процент на съфинансиране за пет държави

Особено внимание се обръща на държавите членки, които в момента получават специална икономическа помощ, така наречените „програмни държави“ – Гърция, Ирландия, Латвия, Португалия и Румъния.

През декември 2011 г. правителствата на държавите от ЕС и Европейският парламент договориха временен механизъм, позволяващ делът на ЕС в съфинансирането да бъде временно увеличен с до 10 процентни пункта за тези получаващи специална помощ държави.

По този начин, без да се увеличава общият обем на наличните средства на ЕС, вече е възможно през периода на финансово планиране 2007-2013 г. проектите в четири от тези държави – Гърция, Латвия, Португалия и Румъния – да получат до 95 процента съфинансиране.

Таванът на съфинансиране от ЕС за Ирландия вече е 60%, като е повишен в сравнение с предишния максимален размер от 50%. Всяко увеличаване на ставката на съфинансиране се извършва само по искане на съответната държава членка и е в сила само докато държавата получава макроикономическа помощ.

В настоящата тежка икономическа ситуация и предвид малките възможности за разходи от националните бюджети това временно увеличение на съфинансирането е положително и приветствано решение, за да се запазят стимулиращите растежа инвестиции.

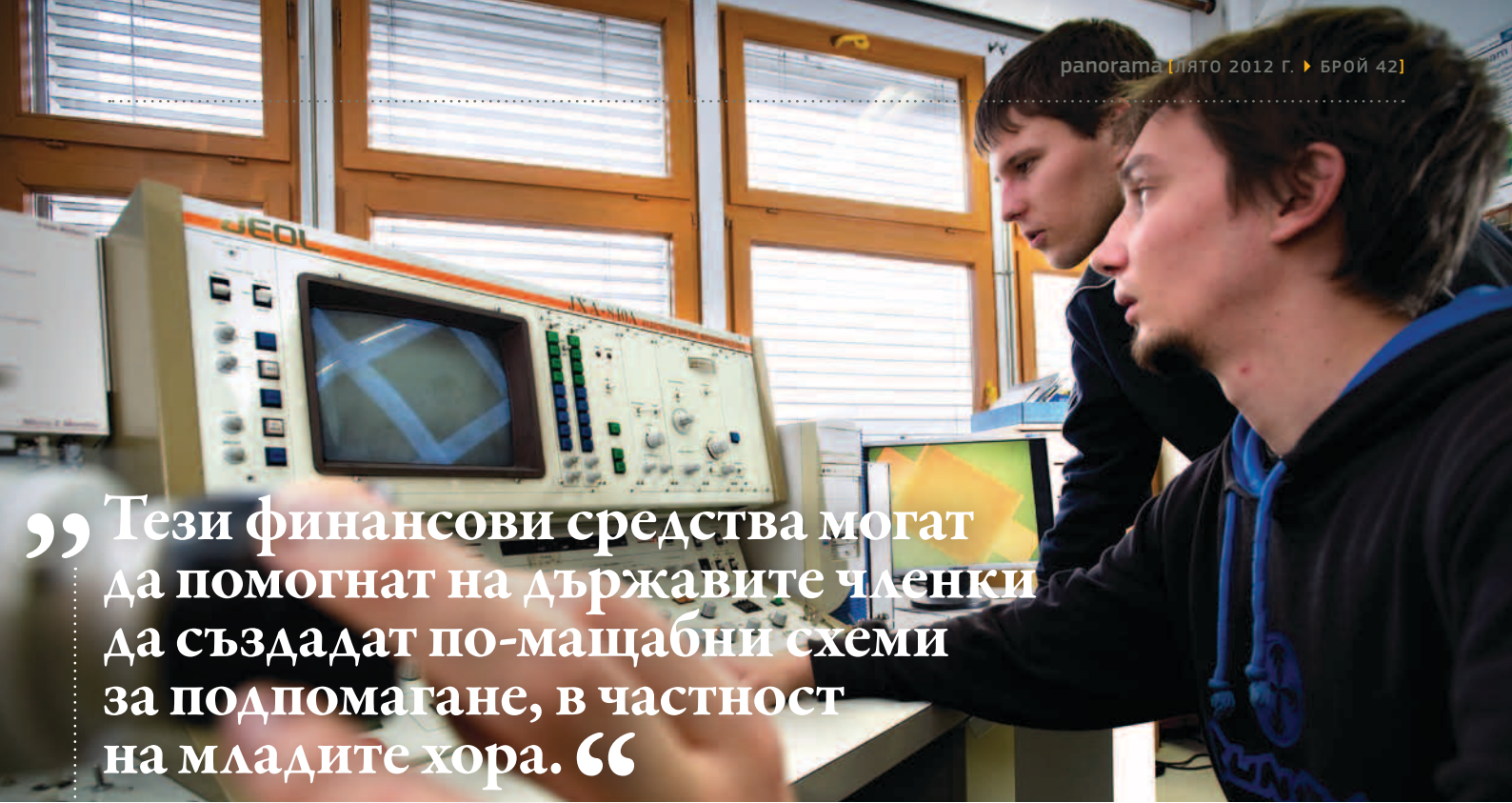
Част от стратегията за съживяване на европейската икономика, създаване на работни места и насърчаване на икономическата активност сега е свързана с пренасочване на структурните фондове на ЕС и използването им като целеви инвестиционни инструменти. Ускореното предоставяне на наличните инвестиции също вече е приоритет, като в някои държави членки фондовете бяха препрограмирани, така че да се създаде възможност за влягането на ресурси в сектори, където инвестициите могат бързо да бъдат усвоени. Всички тези действия се предприемат, за да се гарантира, че в рамките на съществуващите бюджети и оперативни програми за структурните фондове се предприемат инвестиции за стимулиране на растежа, които имат пряко въздействие и носят дългосрочни икономически ползи.

Действия, осъществявани от 2009 г. насам

През април 2009 г. влезе в сила пакет от важни мерки за повишаване на въздействието и гъвкавостта на политиката на сближаване на ЕС. Законодателните промени и другите препоръки за ускоряване на процедурите за финансиране са насочени към опростяване на административните процеси, по-голяма гъвкавост за ръководителите на програми, изтегляне във времето на плащанията за дейности, вливане на парични средства и засилено използване на техническа помощ.

Във връзка с това беше предложен набор от 13 отделни мерки. Например за програмите по Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Европейския социален фонд (ЕСФ) бяха предоставени допълнителни авансови плащания в размер на 6,25 млрд. EUR с цел да се увеличи паричният поток на националните, регионалните и местните органи. Общият размер на авансово предоставените средства сега възлиза на 11,25 млрд. EUR.

Управляващите органи на програми вече разполагат с възможности за по-голяма гъвкавост благодарение на допуснатото препрограмизиране на дейности с цел да се подпомогне битката с икономическата криза и да се ускори разходването на средства в области с по-добър потенциал за растеж.

Тези финансови средства могат да помогнат на държавите членки да създадат по-мощабни схеми за подпомагане, в частност на младите хора.

В Италия, например, се изпълнява План за действие за Южния регион, или региона Медзоджорно, който фокусира финансирането върху образованието, заетостта, инвестициите в широколентови мрежи и железопътната инфраструктура. Тази подкрепа на обща стойност 3,1 млрд. EUR може да се инвестира по-бързо, ако бъдат направени промени в програмите. Европейската комисия непрекъснато подпомага държави членки, които желаят да съсредоточат финансови средства в жизнено важни икономически сектори с най-добър потенциал за растеж.

Направени бяха и редица регулаторни промени за опростяване на процедурите и осигуряване на по-голяма гъвкавост. Те са концентрирани в области като държавна помощ, големи инвестиционни проекти и включване на програми за енергийна ефективност и икономии на енергия в жилищния сектор.

За да се гарантира максимално усвояване на инвестициите на ЕС, е засилена техническата подкрепа във връзка с подготовката на големи проекти. В сътрудничество с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) се предприемат действия за опростяване на използването на финансови инструменти, като например гаранционни схеми, по-специално за създаването на нови малки и средни предприятия (МСП).

Подкрепа за младежите без работа и в неравностойно положение

Един от основните въпроси, пораждащи загриженост, е равнището на безработицата сред младите хора в Европа. Комисията призова държавите членки да използват наличното комбинирано финансиране от ЕС

и националното съфинансиране в размер на 22 млрд. EUR от средствата от Европейския социален фонд, които все още не се разпределени за проекти.

Тези финансови средства могат да помогнат на държавите членки да създадат по-мощабни схеми за подпомагане, в частност на младите хора. Държавите членки получават допълнителна подкрепа под формата на 4,3 млн. EUR техническа помощ, предоставени по линия на Европейския социален фонд (ЕСФ) с цел да се помогне на държавите членки да развият и разширят схемите за стаж и програмите, които подпомагат младите предприемачи и социалните предприемачи.

Като цяло държавите членки вече могат да прехвърлят ресурси между инструментите или да въвеждат нови инструменти въз основа на условията на техния пазар на труда. В Белгия, Чехия, Франция, Ирландия, Италия, Литва, Латвия, Люксембург, Нидерландия, Португалия, Словения, Гърция и Обединеното кралство се въвеждат нови мерки или се поставя нов акцент върху съществуващи мерки, които получават подкрепа от ЕСФ.

Тези мерки са насочени преди всичко към най-силно засегнатите от кризата групи, като се прилагат схеми за запазване на работни места или насърчаване на (ре)интеграцията, както и някои мерки, които са специално предназначени за най-силно засегнатите от икономическата криза сектори (като например производството, строителството и текстилната индустрия).

В Латвия, например, чрез преразпределянето на финансови средства в размер на 135 млн. EUR беше отпуснато допълнително финансиране за насърчаване на заетостта

Подпомагане в Португалия

Проектът „Рехабилитация на сгради за Urbanização de Vila D’Este – Vilar de Andorinho – Фаза I – Vila Nova de Gaia“ е свързан с интегрираното градско възстановяване и има за цел да подобри енергийната ефективност на жилищни сгради. Инвестициите включват топлоизолация, рехабилитация на входове и стълбищни помещения, монтаж и/или подмяна на дограма, монтаж на системи за вентилация и осветление. Обща инвестиция: 5,2 млн. EUR, участие на ЕС: 4,2 млн. EUR.

Разгръщане на биотехнологиите: „Biocant II“ в Авейро е разширение на Технологичния парк в Кантанеде и включва изграждането на база за биотехнологични предприятия и помощна инфраструктура за тяхната дейност, от значение преди всичко за лабораторните услуги. Обща инвестиция: 3,89 млн. EUR, участие на ЕС: 50%.

Подпомагане в Ирландия

CASALA: Центърът за емоционални решения за разбиране на интелигентната заобикаляща среда (CASALA) е един от двата центъра за приложни научни изследвания към Технологичния институт в Дъндолк. Неговото основно предназначение е да работи с ирландската индустрия за постигане на продуктови иновации, конкурентоспособност на предприятията и лидерство на пазара на зараждащия се сектор на интелигентната заобикаляща среда. С финансиране от ЕС в размер на 1,41 млн. EUR от общ инвестиционен пакет от 1,82 млн. EUR Центърът помага да се подобрят възможностите на разработваните в Дъндолк информационни технологии да се съревновават по национални и международни инициативи за финансиране, по-специално във връзка с плана за действие на ЕС „Да остаряваме добре в информационното общество“.

Предоставяне на подкрепа в Гърция

Инициативата клъстери „Коралия“ (прибл. 37 млн. EUR за периода 2007–2013 г.) в регионите Атика и Западна Гърция представлява публично-частно партньорство, което си поставя за цел да засили конкурентоспособността, предприемачеството и иновациите в основани на знанието, експортно ориентирани технологични сегменти чрез създаването на клъстери за иновации. Чрез дейността на „Коралия“ в областта на микроелектрониката и вградените системи са постигнати осезаеми резултати, включително значително увеличение на годишния оборот, износа, заявленията за патенти и създадените работни места. Много от успехите се дължат на използвания новаторски подход за съставяне на политиката „от долу нагоре“.

Електронни рецепти: започва като пилотен проект, който да помогне за намаляване на излишните разходи в гръцкия здравен сектор и да доведе до икономии от 1 млрд. EUR годишно. Това е проект за електронно здравеопазване със сравнително малък бюджет (25 млн. EUR) и очаквани преки ползи за гръцкия държавен бюджет в размер на 200 млн. EUR през първата година от изпълнението и още 500 млн. EUR непреки ползи от намаляване на предписваните излишни лекарства и ненужно лечение.

(общо 63,5 млн. EUR) за осигуряване на работни места за най-уязвимите хора в рамките на извънредната програма за подкрепа на заетостта, за подпомагане на усъвършенстването на уменията на работниците, за осигуряване на възможности за обучение за хора, които работят на непълно работно време във фирми със затруднения, и за социално приобщаване.

Децентрализирано вземане на решенията относно по-малки проекти

От юни 2010 г. одобрението на Европейската комисия се изисква само за проекти на обща стойност над 50 млн. EUR (комбинирано финансиране от ЕС и национално финансиране). Повишаването на прага от 25 млн. EUR позволява повече проекти да бъдат започнати направо, без това да засяга общите механизми за контрол върху използването на средствата от ЕС.

Кредитна подкрепа за МСП

Признат факт е, че малките и средните предприятия осигуряват най-много работни места в Европа, като средно създават 80% от всички нови работни места. Структурните фондове вече могат да се използват като гаранция, чрез която МСП могат да получат достъп до кредитиране. Това вече важи и за финансовите ресурси за разширяване, а не само за започването на дейност. Около 500 млн. EUR финансиране от ЕС бяха препрограмирани, за да се използват като гаранционна схема.

Приоритетни проекти в Гърция

Комисията и гръцките власти изготвиха списък от над 180 стратегически проекта с потенциал да стимулират растежа. Поставени бяха крайни срокове, които да гарантират, че до края на 2013 г. ще бъдат изпълнени добре обосновани проекти на обща стойност 11,5 млрд. EUR (комбинирано финансиране от ЕС и национално финансиране), които да създадат от 90 000 до 108 000 нови работни места.

Създадената в средата на 2011 г. работна група за Гърция помага за укрепване на капацитета на гръцките органи, за да се ускори прилагането на структурните фондове по места.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_bg.cfm

Д-Р ВАЛТЕР ДЕФА
Новият генерален директор на ГД „Регионална политика“

► ПРЕДСТАВЯНЕ НА НОВИЯ ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР

Новият генерален директор на ГД „Регионална политика“ д-р Валтер Дефа има впечатляващ професионален опит във финансовата и икономическата сфера. Той изучава икономика в Университета в Тюбинген и в Техническия университет в Берлин, има докторска степен по икономика от Университета в Щутгарт-Хохенхайм и е сертифициран вътрешен одитор. В периода 1999-2009 г. работи и като преподавател в Колежа на Европа в Брюж.

От 1983 г. работи в Европейската комисия в Брюксел, където от февруари 2012 г. е генерален директор, отговарящ за регионалната политика. По-рано работи като генерален директор на „Данъчно облагане и митнически съюз“ (2009-2012 г.), генерален директор на Службата за вътрешен одит (2004-2009 г.), финансов директор в ГД „Регионална политика“ (2003-2004 г.), директор в Генералния секретариат (2001-2003 г.), директор в ГД „Бюджет“ (1999-2001 г.) и като началник на кабинета на комисар Вулф-Матис (1997-1999 г.) Автор е на редица публикации в областта на европейските публични финанси и одит.

▶ НАГРАДИТЕ „REGIOSTARS“ ОТЛИЧАВАТ ИНОВАТИВНИ ПРОЕКТИ

„RegioStars 2012“ привлякоха вниманието върху иновативни проекти на церемонията по връчване на наградите в Брюксел на 14 юни, където престижната награда „RegioStars“ беше връчена от комисаря по регионалната политика Йоханес Хаан и председателя на журито на наградите „RegioStars“ Люк Ван ден Бранде. Журито изтъкна отличната и иновативна работа в петте категории, извършена по места в целия ЕС. Затова всичките 24 финалисти са смятани за победители и вдъхновение за други. „RegioStars“ е ежегодно събитие, което оценява и отличава иновативни проекти, получили подкрепа от политиката на сближаване на ЕС. Наградите се присъждат от 2008 г. и вече се планира шестото издание на събитието през февруари 2013 г.

Церемонията се състоя в театъра на построяния през 30-те години на XX в. хотел „Льо Плаза“ в Брюксел

ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ ПОБЕДИТЕЛ: „ECO WORLD STYRIA“

Наградата беше получена от Герд Гратцер, заместник-ръководител на „Икономика и иновации за правителството на Щирия“, и Сабине Зайлер, ръководител на проекта „Eco World Styria“. Проектът си поставя за цел да увеличи концентрацията на постигнали успех фирми за чисти технологии

в региона Щирия (Австрия) и да помогне за превръщането на този клъстер в едно от най-добрите места в света за иновации в областта на чистите технологии. Той също така се стреми да увеличи конкурентоспособността на региона в световен мащаб чрез иновации в областта на зелените технологии и да генерира икономически растеж.

► Научете повече: www.eco.at

УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ

ПОБЕДИТЕЛ: GRABS (АДАПТАЦИЯ НА ЗЕЛЕНИТЕ И СИНИТЕ ПРОСТРАНСТВА ЗА ГРАДСКИ РАЙОНИ И ЕКОГРАДОВЕ)

Даян Смит, водещ партньор по проекта GRaBS, и Кристоф ди Помпео, член на Регионалния съвет на Север-Па дьо Кале, получиха наградата от името на 14-те партньори на GRaBS от осем държави членки (Австрия, Гърция, Италия, Литва, Нидерландия, Швеция, Словакия и Обединеното

кралство). GRaBS осигурява инструменти и знания, които трябва да гарантират, че градското развитие в Европа се адаптира по подходящ начин към въздействията от изменението на климата. Проектът дава възможност на държавните органи, урбанисти, архитекти и проектанти да създадат или преустроят открити пространства и сгради с цел да се гарантира, че те са устойчиви към изменението на климата и екстремни метеорологични условия. ► Научете повече: <http://www.grabs-eu.org/>

ПРИБЩАВАЩ РАСТЕЖ

ПОБЕДИТЕЛ: 040 – Възрастни хора за възрастни хора

Кейт Стивън, Център за селско здраве, Университет на Хайландс и островите (Обединено кралство), и Джим Милърд, старши политически съветник, Служба на шотландското правителство в ЕС, получиха наградата за проекта 040, който помага на

Йоханес Хаан, комисар по регионалната политика

Престижната награда „RegioStars“

Председателят на журито на наградите „RegioStars“ Люк Ван ден Бранде

Йоханес Хаан и Люк Ван ден Бранде с журито на наградите „RegioStars“

селските общности да предоставят услуги, като организират възрастни хора да помагат на други възрастни хора. Разположените по северната периферия на Европа региони, партньори по проекта – Финландия, Гренландия, Северна Ирландия, Шотландия и Швеция – работят с общностите за проучване и разработване на алтернативни начини за предоставяне на подкрепа и услуги на своите по-възрастни граждани. По-специално те се стремят да запълнят пропуски при предоставянето на услуги, за да дадат възможност на възрастните хора да останат да живеят в собствените си домове и общности.

► Научете повече: www.O40s.eu

CITYSTAR

ПОБЕДИТЕЛ: SÖM – Югоизточен Малмьо

Понтус Линдберг (вляво), председател на партньорство на Регионалния структурен фонд на Скене-Блекинге, и Андерш Нилсон, председател на Градския съвет на Фоси, получиха наградата за проекта SÖM, който се стреми да създаде социално, екологично и финансово устойчива околна среда в четири необлагодетелствани района на Югоизточен Малмьо (Швеция).

SÖM обединява граждани, участници от частния сектор, собственици и представители на търговските и индустриалните среди с цел създаването на стратегическо партньорство и изготвянето на план за действие за възстановяване за бъдещото развитие на града.

► Научете повече: www.malmo.se

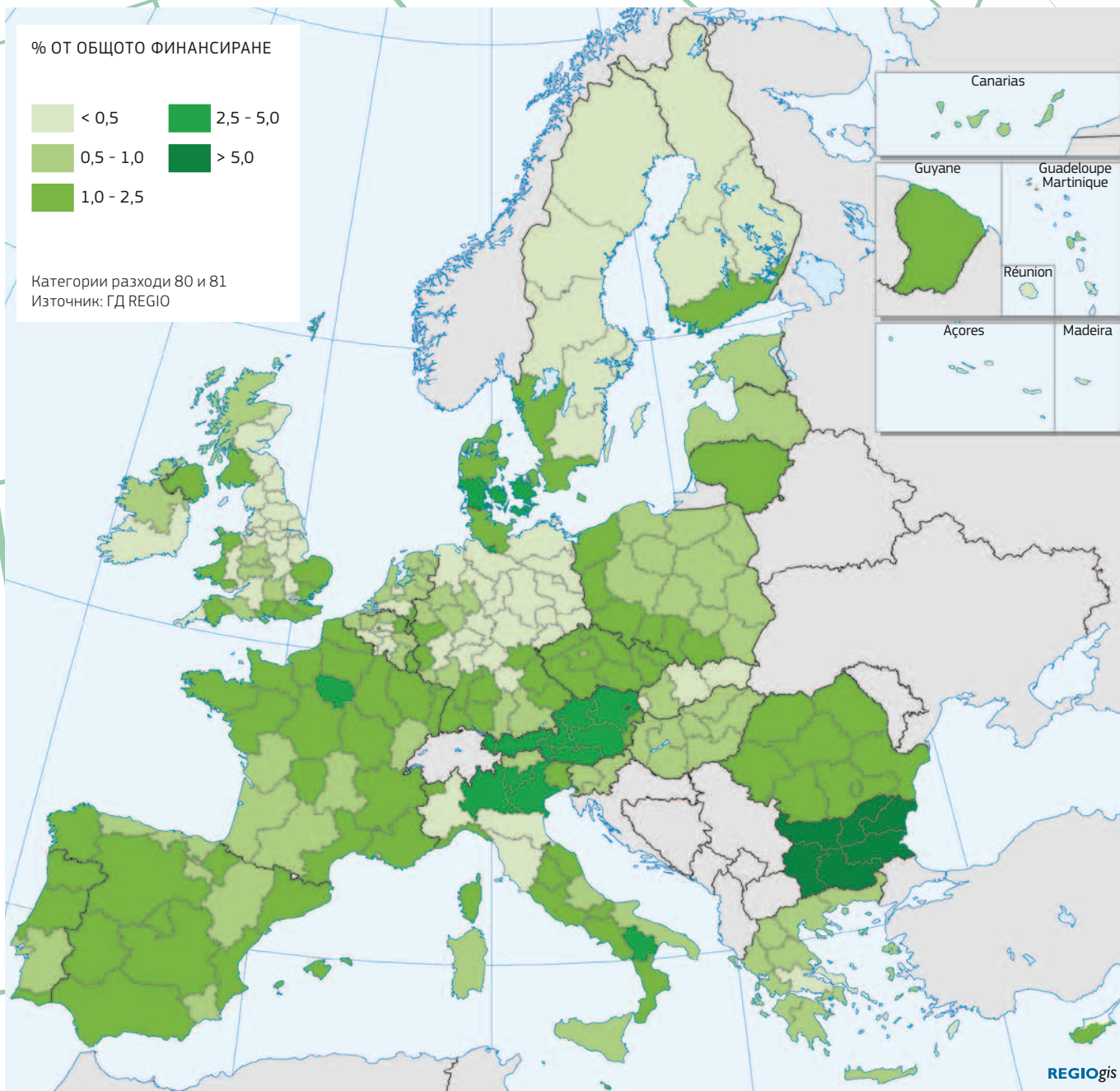
ИНФОРМАЦИЯ И КОМУНИКАЦИЯ

ПОБЕДИТЕЛ: ПОДЛЯСКО ВОЙВОДСТВО

Наградата за интернет инструменти за информиране на обществеността за проекти, които се подпомагат от регионалната политика на ЕС, беше получена от Ярослав Дворжански (вдясно), маршал на Подляското войводство (Полша), и Збигнев Никиторович, началник на кабинета. Спечелилият наградата уебсайт предоставя изчерпателна, подробна информация на полски и английски език за съфинансираните инвестиции и бенефициентите по програми, като предлага удобни инструменти за визуализиране на ефектите и изпълнението на проекти. Освен това са представени примери за добри практики, които са имали съществен принос за растежа на провинцията и са помогнали за популяризиране на програмите и инвестициите на ЕС. ► Научете повече: www.podlaskiedotacje.pl

▶ ПЛАНИРАНИ ИНВЕСТИЦИИ НА ПОЛИТИКАТА НА СБЛИЖАВАНЕ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА КАПАЦИТЕТ ЗА ПЕРИОДА 2007-2013 Г.

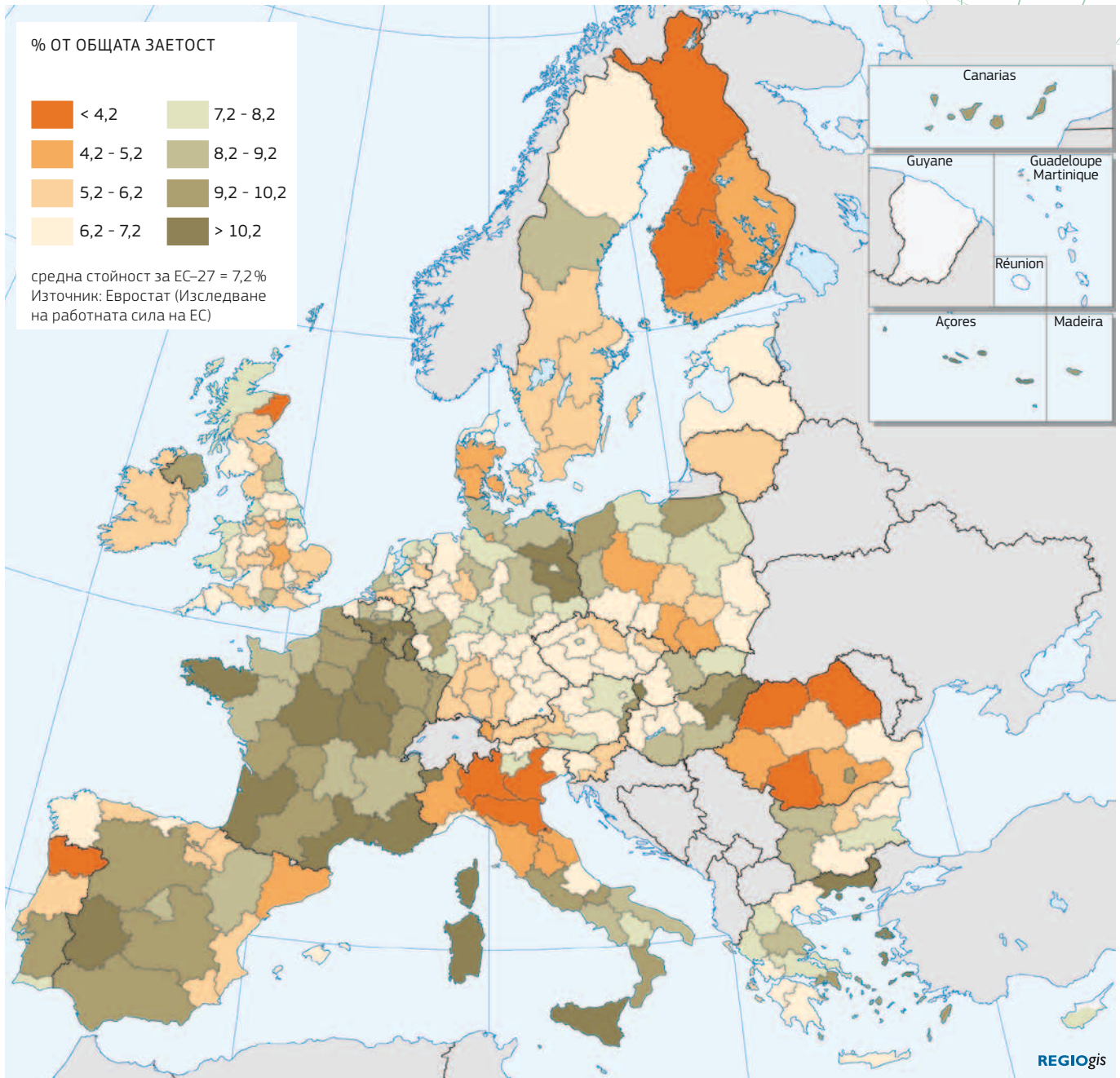

Картата показва планираните инвестиции на политиката на сближаване за изграждане на капацитет за програмния период 2007-2013 г. като дял от общото финансиране. Това обхваща дейностите за подобряване на политиката и структурата на програмите, наблюдение и оценка, както и за насърчаване на партньорствата, споразуменията и инициативите чрез мрежи от заинтересовани страни. Политиката на сближаване инвестира все повече в институциите, управлението и изграждането на капацитет на всички равнища като ключов фактор за повишаване на ефективността на нейните интервенции в други области – като например в инфраструктура, иновации и предприемачество или в образованието.

Картата показва, че политиката на сближаване подкрепя такива дейности на много различни места. Установява се, че най-високи са дяловете във всички региони на България, но също така и в по-развити региони, като Виена и Горна Австрия (Австрия) или Южна Дания (Дания), където по-голямата част от разходите за изграждане на капацитет са насочени към подобряване на структурата и изпълнението на програмите. От друга страна, размерът на тези инвестиции е особено малък в някои региони на Германия, както и в повечето региони на Обединеното кралство, Швеция и Финландия.

© Бургеографикс, Асоциация за административни граници

▶ ЗАЕТОСТ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ*, СРЕДНО ЗА ПЕРИОДА 2010-2011 Г.

Картата показва дела на заетостта в държавната администрация (включително отбраната и социалното осигуряване) като процент от общата заетост. Показателят отразява значението на публичния сектор за осигуряването на работни места. Делът на заетостта в публичния сектор до голяма степен отразява типа на региона, като той е по-висок в градските, отколкото в селските райони. Този дял е показателен и за структурата на икономиката. В краткосрочен план създаването на заетост в публичния сектор може да запази и създаде работни места, когато икономическата активност намалява. В дългосрочен план обаче това може да отразява слабост в способността на частния сектор да създава работни места.

Ситуацията в регионите на ЕС се различава значително. В някои региони, например в Североизточна Шотландия (Обединено кралство), Ломбардия (Италия) или Североизточна Румъния (Румъния), стойността на този дял е особено ниска, като през 2011 г. е съответно 2,8%, 3,2% и 3,3% от общата заетост. За други региони публичният сектор е много по-важен източник на работни места, като делът на заетостта в публичния сектор достига почти 30% в Сиудад Аутонома де Сеута и Сиудад Аутонома де Мелия (Испания), 20,5% в Северен Егей (Гърция) и 13,1% в Корсика (Франция).

* NACE (Класификация на икономическите дейности в Европейската общност), раздел 0 = „Държавна администрация и отбрана; задължително социално осигуряване“

► КАК ДА ИЗВЪРШВАМЕ НАЙ-ДОБЪР ПОДБОР НА ПРОЕКТИ ЗА СЪФИНАНСИРАНЕ

ПРЕПОРЪКИ ЗА ЕФРР ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г.

Подборът на проекти, които най-добре допринасят за целите на програмата и изискват минимални административни ресурси и усилия, е от решаващо значение за изпълнението на политиката на сближаване. През периоди на бюджетни ограничения се обръща още по-голямо внимание на ефективността и ефикасността на публичните инвестиции. Новата регулаторна рамка, която Комисията предлага за програмния период 2014-2020 г., също ще засили акцента върху изпълнението. Съфинансираните от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) дейности са изключително разнообразни и не съществува универсален процес за подбор на проектите. Този процес винаги трябва да се адаптира към условията и рамката на съответната държава членка или регион. Въз основа на скорошно изследване, в което се анализират процесите на подбор на проекти в шест държави членки, могат да бъдат направени няколко препоръки за периода 2014-2020 г.

Изготвяне на покани за проекти

Управляващите органи обикновено получават заявления от потенциални бенефициенти чрез система от покани за проекти. Основните решения във връзка с организацията на подбора на проекти вече са взети през фазата на програмиране, когато управляващият орган избира между временни и постоянни покани за проекти, решава дали да организира поканите в един, или в няколко етапа, и определя и приема заедно с мониторинговия комитет приложимите за поканата критерии за подбор на проекти. Във връзка с това се препоръчва:

- заинтересованите страни, особено от частния сектор и тези, които са от значение за региона, да бъдат ангажирани в подготовката на поканите за проекти;
- поканата да бъде съобразена с реалните нужди в сектора и кандидатите и заинтересованите страни да получават ясна информация за конкретните цели, разпределението, условията за финансиране, критериите за подбор и процедурата;

- в процеса на подбор да се дава приоритет на заявленията, които допринасят най-много за целите на програмата и изискват най-малко ресурси;
- да се установят и прилагат ограничения за разходите за единица продукт/ориентири, за да се гарантира стабилно финансово управление;
- да се определят ограничен брой ясни, прости и разбираеми критерии за подбор, които позволяват на оценяващите експерти да направят оценка на идеята, която стои зад заявлението за проекта.

Насоки към кандидатите

Предоставените от управляващия орган (или по-често от междинното звено) насоки за кандидатите са важен фактор, който определя цялостната ефективност на процедурите за подбор. Вие трябва:

- да подсилите насоките към кандидатите, като предоставяте консултации и давате бърз отговор за възможностите за получаване на финансиране;
- да предоставите на кандидатите уеб базирани инструменти, като например инструменти за самооценка, с ясни и кратки инструкции и формуляри образци.

Подготовка и подаване на заявления

Кандидатите трябва да подготвят заявленията в съответствие с изискванията на поканата. Броят и съдържанието на изискваните документи се различава значително в зависимост от вида на проекта, обхвата и особеностите на държавата членка/управляващия орган.

В зависимост от установените процедури и нивото на предлаганите в държавата членка услуги за електронно управление кандидатите подават заявлението по пощата, по електронен път или лично.

Много кандидати използват външни консултанти за подготовка на своите заявления (почти 90% в някои държави членки). Въпреки че използването на специалисти е оправдано, ако не е налице съответният вътрешен експертен потенциал (например инженери за изготвяне на проектните документи), масовото възлагане на подготовката на заявленията за отпускане на безвъзмездни средства на външни лица подчертава необходимостта от ясни и точни изисквания в поканата за проекти, както и от добре насочени и достъпни указания. Вие трябва:

- да изисквате от кандидатите само документи, които са от съществено значение за оценката на заявлението за проекта по отношение на условията за отпускане на безвъзмездни средства и целите на програмата;
- да ограничите участието на външни консултанти на равнище кандидати, като въведете ясни правила и финансови лимити за възлагане на външни услуги;
- да изисквате един и същ документ от кандидата само веднъж⁽¹⁾;
- да поощрявате електронните решения, надхвърлящи предложените регулаторни изисквания за електронно сближаване, включително и за кандидатите. Специално се препоръчва документите и данните да се подават по електронен път, тъй като това дава възможност кандидатите да получат в реално време обратна информация за своето заявление.

Оценяване на заявления, подбор на проекти и сключване на договор за финансиране

В зависимост от това, дали поканата за представяне на проекти е постоянна, или временна, заявленията се оценяват непрекъснато или след изтичане на крайния срок за подаване на заявления. Оценката обикновено се извършва от управляващия орган/междинното звено, понякога със съдействието на един или повече външни оценители. Вие трябва да:

- намалите административните разходи, като ограничите броя на оценителите до необходимия минимум и установите правила за предотвратяване на конфликт на интереси по отношение на външните оценители;
- засилите прозрачността, като публикувате отговорностите на органите по подбора, имената на оценителите и членовете на органите по подбора, докладите за оценка и пълните резултати от оценката, а също така като информирате неуспелите кандидати за причините за отказа;
- сведете до минимум времето от подаването на заявление за проект до решението относно финансирането, напр. като определите задължителни срокове;
- въведете достъпна процедура за обжалване за кандидатите.

(1) Принцип за еднократност, както е посочен в „Small Business Act“ за Европа, приет на 25.06.2008 г., SEC (2008) 2101.

▶ НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/selection/selection_process.pdf

►МАЛТА

► ГРИЖИ ЗА ОНКОБОЛНИТЕ ПО СТАНДАРТИТЕ НА 21-ВИ ВЕК

Изграждането на съвременен онкологичен център напредва стабилно в Малта. Новата база, която трябва да отвори врати през 2013 г., ще утрои сегашната леглова база за лечение на пациенти с онкологични заболявания. Центърът също така ще осигури най-съвременна диагностика и лечение на заболяването за 410-хилядното население на острова.

Обща стойност:
48 802 800 EUR
Участие на ЕС:
41 482 300 EUR

Художествено изображение на новия онкологичен център

Онкологичният център към болница „Матер Деи“ носи името на нова многопрофилна болница за интензивно лечение в Мсида, град на североизточния бряг. Новият център представлява разширение на многопрофилната болница и ще поеме цялата онкологична дейност, извършвана в близката болница „Сър Пол Бофа“, която е специализирана в областта на онкологията и палиативните грижи. Това също така е в унисон с целите на широкообхватния Национален план в областта на раковите заболявания (2010–2015 г.), например съкращаване на времето за чакане и по-добра терапевтична практика.

Онкологичният център ще осигури съвременна база за лечение на раковите заболявания в интегрирана среда за предоставяне на грижи. Той ще бъде физически и организационно свързан с болница „Матер Деи“ и ще има разгърнатата застроена площ от около 23 000 кв. м.

В новата сграда, която се съфинансира от ЕФРР на ЕС, ще има 74 болнични легла; 22 легла за дневни грижи и 12 онкологични клиники за извънболнично лечение. Най-голямата от четирите функционално разделени зони е болничната част, в която има онкологично отделение за възрастни (общо 32 легла, от които пет добавени в рамките на проекта), отделение за палиативни грижи (допълнителни 16 легла), онкологично отделение за деца и подрастващи (увеличено от шест на 10 легла), отделения по хематология (16 легла, прехвърлени от болница „Матер Деи“), както и отделение за радиоизотопни изследвания.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

https://ehealth.gov.mt/healthportal/health_institutions/hospital_services/mater_dei_hospital/mater_dei.aspx

Просторни, модерни съоръжения

В зоната за извънболнични грижи благодарение на проекта ще бъдат създадени още осем онкологични клиники за извънболнични грижи, като така те ще станат общо 12. В зоните за диагностика и лечение са разположени отделения за лъчетерапия, дневни грижи и обща анестезия. И накрая, в зоната за техническа поддръжка и болнични услуги ще се предоставя всичко – от физиотерапия до социална работа и психология.

След извършените през първата фаза изкопни работи през втората фаза бяха изградени три специално изолирани помещения, където ще бъде разположено основното оборудване за лъчетерапия под формата на линейни ускорители. Четвъртото специално изолирано помещение ще бъде допълнение към тази зона. Благодарение на тях на малтийските пациенти с онкологични заболявания ще бъде осигурена лъчетерапия по стандартите на 21-ви век. Третата фаза обхваща изграждането на останалата част от центъра.

„Новата придобивка за нашето здравеопазване ще бъде посветена на напредъка в онкологичното лечение, образование и научни изследвания“, посочва Брайън Сейнт Джон, главен изпълнителен директор на Фондацията за медицински услуги и ръководител на проекта за центъра по онкология. Той също така смята, че базата ще насърчи прилагането на нови и по-добри практики на работа от малтийските специалисти в областта на грижите за онкоболни.

Всяка година около 1400 жители на Малта се разболяват от рак, като заболяването е причина за смъртта на около 700 души. Новият център си поставя за цел да лекува 60% от онкоболните пациенти в Малта. Предвижда се той да включва и зелена инфраструктура, като покривни соларни панели и системи за възстановяване на енергия.

OLOMOUCKÝ KRAJ, REPUBLIKA ČECHIA

► ПОВИШАВАНЕ НА МОБИЛНОСТТА НА ХОРАТА В ИНВАЛИДНИ КОЛИЧКИ

Скоро ще започне серийното производство на ново иновативно превозно средство, проектирано за сигурен и бърз превоз на ползватели на инвалидни колички по обществените пътища. За да бъде пуснат прототипът в производство, Elbee, разработен от чешката машиностроителна фирма ZLKL със седалище в Лощице, регион Оломоуц, получава подкрепа и от фондовете на ЕС.

Хората в инвалидни колички срещат редица затруднения при използването на стандартен автомобил, като например необходимостта да сменят седалката при влизане или излизане от превозното средство. Натоварването на инвалидната количка в автомобила също може да бъде трудно.

Elbee е елегантно решение на тези предизвикателства. Той разполага с уникални по рода си шарнирни врати, които се контролират с дистанционно управление. Долната част на вратите се превръща в рампа, която позволява на човека в инвалидната количка лесно да влезе или излезе с количката от превозното средство. След затварянето на вратите ползвателят може да управлява превозното средство от инвалидната количка.

Официалната категория на превозното средство е „автомобил от тежък тип с висока проходимост“, като той развива максимална скорост от 80 км/ч. Компактните му размери позволяват той да бъде паркиран успоредно на тротоара, така че ползвателят на инвалидната количка да може удобно да излезе от автомобила направо на тротоара, а не на пътя. На задната седалка на превозното средство може да пътува един пътник. Някои елементи от управлението и дизайна могат да бъдат изпълнени индивидуално съобразно потребностите и желанията на различните водачи.

Създаден през 2003 г. като концептуален автомобил, Elbee е избран от ZLKL през 2004 г. и четири години по-късно се превръща във функциониращ прототип. Превозното средство се отличава с уникалната си конструкция и някои иновативни технически части. То получава допълнителна подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие през 2007 г.

► **НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ**
www.elbee.cz

Обща стойност:
1 448 800 EUR
Участие на ЕС:
614 100 EUR

Цел: пускане на пазара

Фондовете на ЕС ще помогнат автомобилът да бъде пуснат в производство, включително за покупката на технологии и процеса на сертифициране. По-нататъшната работа на ZLKL ще има за цел да се увеличи значително полезността и надеждността на автомобила.

В извършените от ZLKL изследвания се подчертава важността на възможността за независимо движение без чужда помощ на ползвателите на инвалидни колички. „Усилията ни са насочени към това, да се осигури независимост и свобода на движение за хората с намалена подвижност, за да се подобри техният стандарт на живот“, казва ръководителят на проекта Ладислав Браздил-младши.

Фирмата е убедена, че Elbee ще бъде добре приет от населението и към него ще има интерес от Чехия и цяла Европа. Според компанията автомобилът е много практично решение за ежедневно придвижване в градовете и извън тях, като същевременно се отличава с привлекателен дизайн.

Elbee ще бъде пуснат в серийно производство в началото на 2013 г. Първоначално той ще се предлага само на чешкия пазар, а по-късно ще започне и неговото международно разпространение.

►РОНЖОИС-KARJALA, ФИНЛАНДИЯ

►ЕДИНСТВОТО ДАВА СИЛА

Клъстер от научно-технологични центрове с висок експертен потенциал засилва известността на регион Северна Карелия в Източна Финландия. Съставен от четири отделни центъра – специализирани в областта на материалите, прецизните технологии и дифракционната оптика, клъстерът разширява обхвата на научноизследователската и развойната дейност в трите области, като същевременно стимулира новите предприятия в целия регион.

По-голямата част от клъстера е разположена в Йоенсуу, главния градски център на региона. Четвъртият център се намира в Куопио, на 130 км в западна посока.

По-рано функциониращи като отделни обекти, сега центровете работят в тясно сътрудничество с подкрепата на Университета на Източна Финландия и под административното управление на създадената в резултат на дейността на клъстера „SIB-labs“. „Заздравяването на формата на сътрудничество подпомага конкурентоспособността на региона. Това е прекрасен пример за целенасочена екипна работа и сътрудничество между националните и местните органи, които предоставят финансиране от ЕС, научноизследователските институти и индустриалните партньори“, посочва проф. Мика Суванто, директор на „SIB-Labs“.

Ръководена от университет платформа

Широкият клъстер се ползва от силния образователен фундамент на два университета. Това включва природни науки (химия, физика, ИТ) в Университета на Източна Финландия, както и технологии в Университета за приложни науки на Северна Карелия.

Четирите центъра за високотехнологична научноизследователска, развойна и иновационна дейност се създават в Северна Карелия благодарение на получаваното от 2000 г. финансиране от ЕС. Сега те съставляват „Проектен клъстер за технология на материалите, прецизни технологии и дифракционна оптика“ на ЕС.

Подразделението за ултрапрецизни технологии е специализирано в прецизната машинна обработка и си

Изследователска група във Факултета по химия към Университета на Източна Финландия използва раманова спектроскопия

Обща стойност:
20 000 000 EUR
Участие на ЕС:
10 000 000 EUR

сътрудничи основно с предприятията от секторите на пластмасите и металите за разработването на нови продукти. Изследователската лаборатория по дифракционна оптика и фотоника разполага с уникална инфраструктура за научни изследвания, като нейната лаборатория се ползва от провежданите в университета научни изследвания. Тя помага на компаниите при разработването на продукти и изпитването на нови идеи.

„SMARC Innovations“ (SMARCI) е научноизследователско звено към Факултета по химия на Университета на Източна Финландия. Основната му дейност е свързана с изследванията на материали на най-високо ниво и насърчаването на трансфера на технологии, както и с подобряването на конкурентоспособността на региона чрез осигуряване на възможности за взаимодействие между сектора на научните изследвания и промишлеността. И накрая, „InFotonics Centre Joensuu“ съчетава експертните познания в областта на фотониката и ИТ. Световен лидер във вълново-оптичния инженеринг и спектралните изследвания, звеното е създадо мрежа за сътрудничество с най-добрите лаборатории и институти в своята област.

След приключването на проекта дейността на SMARCI и „InFotonics Centre Joensuu“ ще продължи като част от дейността в „SIB-Labs“. Научноизследователската среда обединява експертния опит на Университета на Източна Финландия в областта на биоматериалите, материалите, фотониката и спектралните изследвания.

►НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ
<http://www.uef.fi/siblabs/>
<http://wartsila.pkamk.fi/upu/>
www.ifc.joensuu.fi

► BRATISLAVSKÝ KRAJ, СЛОВАКИЯ

► ПО-ДОБРО ОТКРИВАНЕ НА СКРИТИ ИНФЕКЦИОЗНИ ПАТОГЕНИ

Здравите хора могат да бъдат носители на вирусни инфекции в продължение на години, без това да се установи. Ако обаче тяхната имунна система отслабне, тези скрити инфекции могат да се превърнат в сериозна заплаха за здравето. Едно от решенията е по-добра диагностика на инфекциозните патогени и изследователски проект на ЕС в Словакия сега работи в тази посока.

Напоследък учените изтъкват, че развитието на няколко различни вирусни инфекции при хората може да остане незабелязано, макар и без да доведе до сериозни проблеми. Всяко отслабване на имунната система обаче – например поради заболяване, трансплантация на орган или лечение на странични ефекти – може да доведе до засилване на опасните последици от тези инфекции. Това може да причини сериозни медицински усложнения или дори да доведе до смъртта на заразения.

През юни 2010 г. „BioScience Slovakia“ със седалище в Братислава обединява силите си с Института по вирусология към Словашката академия на науките (САН) в рамките на проекта „Индустриални научни изследвания в клиничната диагностика на инфекциозни патогени“, който се съфинансира от Европейския фонд за регионално развитие. Заедно те работят за значително подобряване на диагностиката на заразните патогени – слабо изследвана в момента област – като използват различни методи и модели за всеки патоген.

Комплексна диагностика

„За да се опрости, ускори и повиши чувствителността на диагностиката, учените трябва да обмислят възприемането на комплексен подход“, посочва д-р Петер Килиан, управител на „Bioscience Slovakia“ и ръководител на лаборатория. „Това може да включва унифициран формат, подходящ за рутинна диагностика, който същевременно използва последните научни познания в областта на молекулярната биология.“ Целта е този нов формат за анализи да започне рутинно да се използва в клиничната практика, като се създаде обща база за научни изследвания с участието на академичните среди и частния сектор.

Партньорите вече завършиха етапа на биоинформационен анализ. Изследванията продължават с подготовката на отрицателни и положителни контролни маркери с цел да се извърши фино регулиране на условията за откриване на патогени и те да бъдат оптимизирани.

През януари 2012 г. партньорите подадоха заявление за американски и международен патент, като това е пряко следствие от получените до този момент резултати. Патентът описва съставите и методите за откриване на лимфоцитен хориоменингитен вирус (LCMV) при хора и/или различаване на остри и хронични инфекции от LCMV. „Този вирус е пример за пренебрегван патоген и може да има драстичен ефект върху здравето на пациенти с нарушен имунитет“, добавя д-р Килиан.

Проектът трябва да приключи през май 2013 г. Все още обаче предстои да бъде свършена много работа, казва д-р Килиан: „Тъй като няма надеждни данни за разпространението на вируса LCMV сред населението, бихме искали да завършим новите данни по този въпрос, като използваме разработената в нашия проект процедура за откриване.“

Обща стойност:
1 641 900 EUR
Участие на ЕС:
1 240 400 EUR

Работа с клетъчни култури в камери за биологична безопасност клас II

► **НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ**

www.bioscience.sk/projects.html

► ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА ДЕНЯ НА ЕВРОПА В ЕС

9 май е Денят на Европа – специален ден за всички европейски граждани, тъй като на него се отбелязва известната Декларация на Шуман. На 9 май 1950 г., пет години след края на Втората световна война, френският външен министър Робер Шуман първи представя идеите за Европейския съюз, като предлага създаването на Европейска общност за въглища и стомана (ЕОВС).

На 29 юни 1985 г. на Европейския съвет от Милано държавните и правителствени ръководители се договарят да определят 9 май за „Ден на Европа“. От 1986 г. денят се отбелязва всяка година, като предлага възможност за провеждането на дейности и празнични събития, които да приближат Европа до нейните граждани. Някои от описаните тук прояви подчертават ползите, които Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) носи на регионите в ЕС.

БЕЛГИЯ

Източна Фландрия

Всяка година Денят на Европа се организира в различна част на провинция Източна Фландрия. Тази година четвъртото издание се проведе на 6 май във Васланд в източната част на провинцията. Целта беше двойна: да се покаже какво може да бъде постигнато благодарение на финансирането от ЕС, като се изтъкнат определени проекти, и да се предостави информация за въздействието на ЕС върху всекидневния живот на гражданите. Основните дейности включваха улична изложба на избрани проекти в Синт Гилис Вас, седем проекта „Отворени врати“ и трансгранична колоездачна обиколка.

► Научете повече: www.europadag.be

ЧЕХИЯ

Прага

На 9 май на пресконференция в Прага беше официално открита онлайн карта на проекти, финансирани от ЕС. Картата е подготвена съвместно от представителството на ЕК в Република Чехия и Министерството на регионалното развитие. Тя може да бъде разгледана онлайн на адрес www.mapaprojektu.cz

ЛАТВИЯ

Рига

Проведен за първи път през 2009 г., Градинският фестивал на ЕС през 2012 г. отбелязва пет години от присъединяването на Латвия към Европейския съюз. Тазгодишните тържества бяха организирани около 10 тематични палатки, представящи различни институции, като например посолства и държавни органи. Събитието привлече 400 представители от 70 организации и няколко хиляди посетители. Министерството на финансите разпространи информация за еврото и фондовете на ЕС от палатката „Просперираща Европа“. Участва също програмата за трансгранично сътрудничество „Латвия–Литва“, както и един от петте Регионални структурни фонда на Латвия (Рига).

► **Научете повече:** <http://www.latlit.eu/>

БЪЛГАРИЯ–РУМЪНИЯ

Силистра/Кълъраш

На 9 май Програмата за трансгранично сътрудничество „Румъния–България“ приветства ученици от СОУ „Михай Еминеску“, Кълъраш, Румъния, и СОУ „Никола Йонков Вапцаров“, Силистра, България. Събитието постави акцент върху повишаването на осведомеността за програмата, както и върху обучаването на младите хора за важността на заемането на активна европейска гражданска позиция. Проявеният от учениците интерес и разнообразните въпроси свидетелстваха за успеха на събитието. Като румънски участник Джорджиана потвърди: „Имах възможността да открия, че Европейският съюз е близо до нас, буквално и образно, а не е само един флаг; че той означава сътрудничество, толерантност и общуване – за „Единство в многообразието“. Осъзнах, че връзките между нас и българите са по-силни, отколкото съм смятала.“

► **Научете повече:** <http://www.cbromanibulgaria.eu/index.php>

НИДЕРЛАНДИЯ

Дордрехт

Около 150 проекта, съфинансирани от ЕС, отвориха вратите си за обществеността на 11 и 12 май, за да отпразнуват „Europa Kijkdagen“, или Деня на Европа. Един от тях беше „Duurzaamheidsfabriek“, или „Завод за устойчивост“. Чисто новата сграда, която е символ на всичко новаторско и устойчиво, кани нови фирми, „зелени“ инвеститори и млади таланти в областта на техниката да се съберат, за да изпробват и разработят творчески и осъществими устойчиви методи и продукти. ►[Научете повече:](http://www.europaomdehoek.nl/kijkdagen)
<http://www.europaomdehoek.nl/kijkdagen>

ПОРТУГАЛИЯ

Мадейра

На 9 май Институтът за регионално развитие организира улична изложба в град Фуншал (Травеса до Кабидо, № 16). Целта на събитието беше да се предостави информация на обществеността за различните програми, които се съфинансират от Европейския съюз. През деня посетителите имаха възможността да задават въпроси и да участват в дискусии за проектите, както и да получат подходящи и запомнящи се „подаръци“.

►[Научете повече:](http://www.idr.gov-madeira.pt/) <http://www.idr.gov-madeira.pt/>

СЛОВЕНИЯ

Марибор

Като Управляващ орган на фондовете на ЕС словенското Министерство на икономическото развитие и технологиите взе участие в Европейската седмица на младежта (7-10 май) заедно с Представителството на Европейската комисия. В рамките на проекта „Европейско село“ събитието бе възможност да се представят примери от различни сфери на живота в различни държави, членки на ЕС. Културното многообразие на Европа беше добре илюстрирано чрез редица цветни пазарни щандове и интригуваща развлекателна програма, които заедно предложиха музика, танци, песни, храна и други специфични за страната неща. ►[Научете повече:](http://www.maribor2012.eu/en/nc/project/prikaz/114505/)

<http://www.maribor2012.eu/en/nc/project/prikaz/114505/>

ГЪРЦИЯ

Крит

Крит отбеляза Деня на Европа с поредица от прояви, насочени към посетителите от всички възрасти и с различни нива на интерес. Събитието се състоя в едно от известните и леснодостъпни места на острова, като заинтересованите страни имаха възможността да участват в семинари, а широката общественост беше привлечена с различни интерактивни информационни и развлекателни дейности, включително концерт на живо на открито. ►**Научете повече:**

<http://www.espa.gr/en/Pages/NewsFS.aspx?item=361>

ФРАНЦИЯ

Юг-Пиренеи

На 12 май посетителите получиха възможността да преоткрият Тулуза под егидата на Деня на Европа, като участват в голяма велосипедна обиколка, започваща от градския „Плас дю Капитол“. Обиколката, която беше достъпна за всички, включваше града, канал, река, полета и зелени открити пространства, като по пътя бяха организирани спириания в десет различни проекта, съфинансирани от ЕС. Участниците можеха да използват собствен велосипед или да наемат такъв от пункта за велосипеди до мястото на тръгване.

►**Научете повече:** <http://www.europe-en-midipyrenees.eu/le-joli-mois/#event32468>

► КОМУНИКАЦИОННА ДЕЙНОСТ В ОБЛАСТТА НА РЕГИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА

Информационните и комуникационните дейности са неразделна част от управлението на програмите: осведомяването на обществеността за постиженията на регионалната политика и предлаганите от нея възможности за финансиране е ключов приоритет при изпълнението на програмите. Направената миналата година междинна оценка на информационната и комуникационна дейност послужи като полезна отправна точка за извършването на равностметка на постигнатото до момента и предстоящите предизвикателства. „Панорама“ разговаря на тази тема с представители от Унгария, Полша и Португалия.

► Какъв е вашият подход по отношение на средносрочната оценка на информационните и комуникационните дейности във вашите програми?

В Полша оценката се извършва въз основа на данните, които обичайно се събират за целите на мониторинга, и текуща оценка на комуникационните дейности под формата на годишни проучвания. Тя се извършва за представителна извадка от населението от 2006 г. насам, като се използват еднакъв обхват и методология, за да се получат съпоставими резултати.

„Използвахме също и резултатите от други проучвания на общественото мнение“, обяснява Паулина Пьотровска от Министерството на регионалното развитие, „за осведомеността за фондовете на ЕС и оперативните програми и тяхната репутация, проведени сред населението и конкретни целеви групи, както и резултатите от проучването Flash Eurobarometer през 2010 г. Това разнообразие от източници ни позволи да направим вътрешна оценка.“

В Португалия оценката също се извършва предимно вътрешно чрез уебсайтове, бюлетини, семинари и събития, както и чрез проучвания сред бенефициентите и широката общественост. „Само за две от десет програми беше направена външна оценка“, отбелязва Пауло Емеренсиано от Министерството на икономиката и заетостта, „за да се получи по-качествена информация за някои показатели, като например разпознаване на марката“.

Различен подход е възприет в Унгария, където комуникационната дейност по програмите се провежда централизирано. „Осъществихме оценката с помощта на външна фирма за пазарни проучвания“, обяснява Нандор Чепреги от Националната агенция за развитие. „Беше направен преглед как комуникационните дейности през периода 2007-2010 г. във връзка с финансирани от ЕС инициативи и изпълнението на програмите са допринесли за постигане на залегналите в комуникационния план цели, а именно информиране на унгарската общественост за резултатите от изпълнението на фондовете на ЕС и ролята на ЕС в тези инициативи.“

► Какви бяха основните констатации от оценката?

И в трите държави резултатите категорично показват нарастване на осведомеността за фондовете на ЕС и тяхното положително въздействие върху националното и регионалното развитие.

В Полша резултатите от проучване на Евробарометър показват един от най-високите показатели за информираността за фондовете в ЕС, а в Унгария благодарение на проведените през периода комуникационни дейности 76 % от цялото население, 75 % от потенциалните кандидати и почти 100 % от бенефициентите имат обща информация за финансираните от ЕС проекти или знаят за проекти в техния район.

От ляво на дясно:

► **NÁNDOR CSEPREGY**
Ръководител на Отдел
„Комуникации“, Национална
агенция за развитие (Унгария)

► **PAULINA PIOTROWSKA**
Старши специалист по оценка
на рекламно-информационната
дейност, Министерство на
регионалното развитие (Полша)

► **PAULO EMERENCIANO**
Координатор на Центъра за
комуникации и документация,
Министерство на икономиката
и заетостта (Португалия)

Резултатите от Португалия подчертават някои общи констатации, като съдържанието на информацията се откроява като особено важно. „Използването на снимки от проектите и видеоклипове с хора показват човешката страна, а разказите за проекти са от съществено значение за привличане на вниманието на потенциалните бенефициенти“, казва Пауло Емеренсиано. „Наличието на точна и актуална информация на уебсайтовете е важно, както и бързият и лесен достъп до официална информация като регламенти и списъци на проектите. Организираната на географски принцип информация за проектите улеснява тяхното намиране“.

Комуникационната стратегия е от ключово значение, както и комуникационната мрежа за подпомагане на координацията. Сегментирането на комуникациите с оглед на конкретни цели може да създаде отношения от взаимна полза, а редовните и постоянни комуникационни дейности подобряват разпознаването и осведомеността. Информационните и комуникационните технологии са основно комуникационно средство и уебсайтовете трябва да се използват не само като източници на информация, но също така и като канали за услуги или дори като място за обслужване „на едно гише“.

„Основните източници на информация за бенефициентите – уебсайтове, публикации и обучения – имаха успех, както и тези за широката общественост – медийни кампании и други медийни проекти“, отбелязва Паулина Пьотровска. „Изключително важно е обаче ключовите послания да бъдат адаптирани към променящата се реалност – например бюджета на ЕС или икономическата криза“.

► Какво научихте от инициативата? Промениха ли вашите програми комуникационните си стратегии в резултат на средносрочната оценка?

В Полша оценката позволи извършването на по-точен преглед и актуализирането на комуникационната стратегия. Коригирани бяха целевите групи на комуникационните дейности и показателите за мониторинг, а интернет инструментите бяха допълнително развити.

„Сега ще се концентрираме върху прецизирането на нашите послания“, посочва Паулина Пьотровска, „например разглеждане на предимствата на фондовете на ЕС по отношение на качеството на живот на хората и представяне на реалните ефекти от тяхното изпълнение. Бихме искали да разширим възприемането на финансирането отвъд подкрепата за изграждане на пътища, техническа инфраструктура или селско стопанство и да концентрираме вниманието в области като иновациите и други ползи, като например социална интеграция, възможности за младите хора и хората на възраст над 50 години“. Силно препоръчваме да се извършва редовна оценка на ефективността на комуникационната дейност или отделни нейни инструменти. Оценката осигурява много важна информация, като позволява текущите комуникационни дейности да бъдат променяни с цел да се увеличи тяхната ефективност.“

Повишаването на осведомеността може да даде посоката за увеличаване на броя на бъдещите заявления в Унгария. „Целевият индикатор за желан брой заявления за проекти беше надминат и за трите целеви групи – население, потенциални кандидати и бенефициенти“, отбелязва Нандор Чепреги.

В Португалия констатациите ще служат като ориентир за бъдещите дейности по програмите въпреки бюджетните затруднения. Както Пауло Емеренсиано потвърждава: „Настоящата икономическа обстановка откроява въпроси като инвестициите и създаването на работни места. Във връзка с това проектите и по-специално успешните от тях са основният актив на комуникациите, който трябва да се използва през този период.“

► ПОДПОМАГАНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА И ИНОВАЦИИТЕ

КАКВО НАУЧИХМЕ ОТ ХИПОТЕТИЧНИТЕ МЕТОДИ?

Оценките на хипотетичното въздействие (т. е. чрез използването на контролни групи) осигуряват научна достоверност на извършваните от Европейската комисия анализи на подкрепата за предприятия и иновациите. Вече е възможно въздействията да бъдат точно доказани, изразени като размер на постоянните инвестиции, иновации и създадени работни места. Помощта за МСП се оказва далеч по-ефективна, отколкото тази за големите предприятия. Някои предварителни данни сочат също, че финансовият инженеринг е по-ефективен от преките безвъзмездни помощи.

От 2008 г. генерална дирекция „Регионална политика“ на Европейската комисия разполага с програма за оценка на въздействието чрез „хипотетични методи“ (вж. карето). Въпреки че поставят технически предизвикателства, тези оценки осигуряват достоверност и точност на оценките на въздействието.

Постепенно се получава по-ясна представа за въздействието на различните видове подкрепа за предприятия и иновациите. Въпреки че картината все още далеч не е пълна, това вече дава отражение върху предстоящия набор от програми.

Силно въздействие върху инвестициите и иновациите, умерено създаване на работни места

Подпомагането на предприятията често има ясната цел да се създават работни места. При предишните оценки се отбелязва, че повечето програми проследяват успеха с оглед на работните места – само малка част от тях всъщност се стремят да следят инвестициите, производителността и иновациите на ниво предприятие.

Въпреки това оценките на хипотетичното въздействие показват, че инвестициите и промените в производителността са основните ефекти от подпомагането на

предприятията и иновациите. Създаването на работни места е реален, но вторичен ефект.

Например оценката на подкрепата за предприятия в Източна Германия измерва 27 000 работни места – реално и значимо постижение, но далеч по-малко от това, което сочат данните от мониторинга на програмата, а именно 107 000 „нови работни места“ плюс 439 000 „защитени работни места“. Обратно, същата схема има значително въздействие по отношение на стимулираните инвестиции – всяко 1 EUR публични средства е създавало допълнителни 1,50 EUR инвестиции.

ОЦЕНКА НА ХИПОТЕТИЧНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ – ЗАЩО И КАКВА?

Един от проблемите при оценката на въздействието на политиката е „неосъществилата се хипотеза“ – как да преценим какво би се случило без подкрепата. Например предприятието може би щеше да направи инвестицията (изцяло или частично) дори и без публични средства.

Хипотетичните оценки заимстват един инструмент от научния метод – контролната група. Получилите подкрепа предприятия се сравняват с голяма група подобни предприятия (еднакъв размер, регион, сектор и т.н.) Това дава възможност за по-добра научна защита на оценките на въздействието, но изисква значително ноу-хау при събирането на данни и избирането на валидна група за сравнение.

Генерална дирекция „Регионална политика“ трупа опит в тази област от 2008 г. насам. За повече информация вж. Даниел Муке (2012 г.) „What have we learned from counterfactuals?“, публикация „Regional Focus“, както и уебсайта за оценката на въздействието на ГД „Регионална политика“:

► http://ec.europa.eu/regional_policy/impact/evaluation/index_en.cfm

Налице са и ясни доказателства за въздействието върху иновациите. След финансовата криза през 2008 г. спадът в броя на заявленията за издаване на патент е само 14% в получените подкрепа предприятия в Чехия и 63% в групата за сравнение. Проучване на подпомагането на научноизследователската и развойната дейност в Германия установява ясни въздействия както върху иновационните процеси, така и върху продуктите иновации. Констатира се по-голяма вероятност получените подкрепа фирми да завършат иновационните проекти и да работят по нови (вж. графиката).

Уроци за бъдещата политика на сближаване – поощряване на МСП

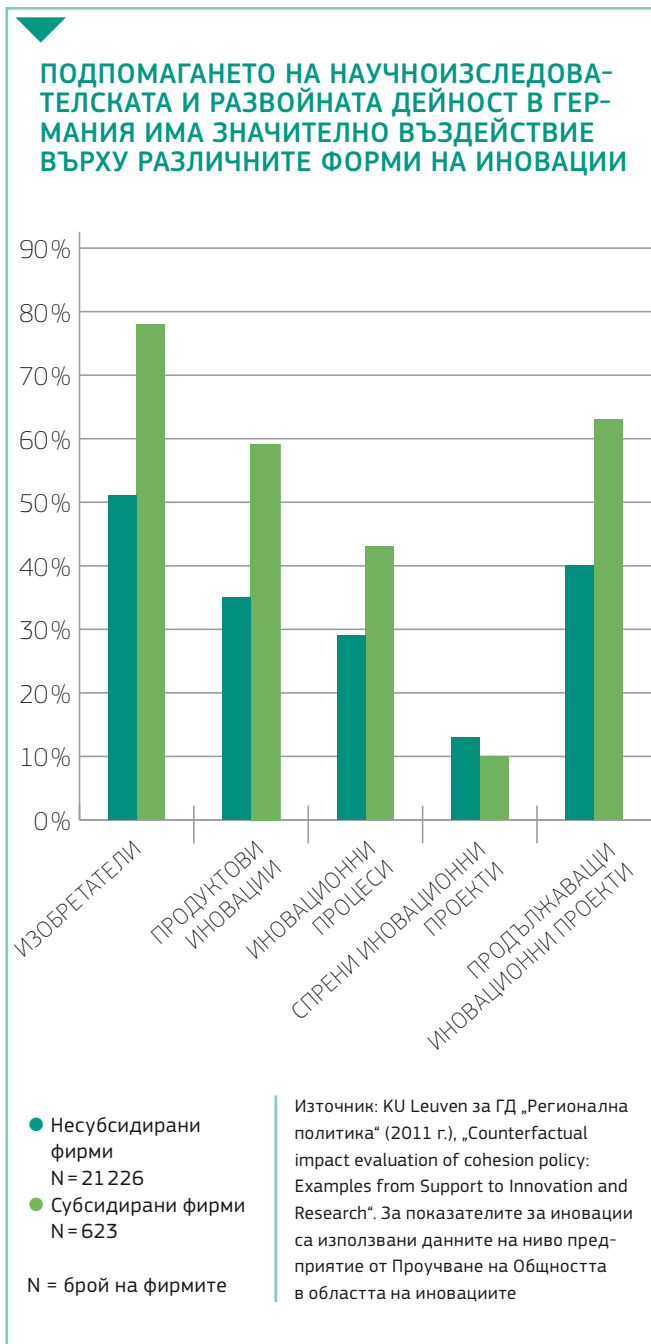
Важен и повтарящ се извод от хипотетичните оценки е, че подкрепата за малките и средните предприятия (МСП) е по-ефективна от тази за големите предприятия. Например проучване⁽¹⁾, обхващащо Чехия, Унгария, Полша и Словакия – констатира, че „като общо правило, колкото по-голямо е дружеството, толкова по-слабо е въздействието на подкрепата по отношение на създаването на работни места“.

Интересен факт, установен при задълбочена оценка в Италия, е че безвъзмездните средства за различните размери МСП (микро-, малки или средни) са еднакво ефективни. Само предоставените на големи фирми безвъзмездни средства оказват малко или никакво въздействие.

И накрая, има предварителни данни, че заемите са по-ефективни от безвъзмездните средства. Оценка на подкрепата за МСП в Пиемонт⁽²⁾ (Северозападна Италия) установява, че разходите за едно работно място за различните форми на заеми при облекчени условия от финансовия инженеринг са около половината от тези за безвъзмездните средства, а освен това ефектът върху инвестициите е изненадващо голям – 5 EUR за 1 EUR брутен еквивалент безвъзмездни средства.

Бъдеща работа в областта

Необходима е допълнителна работа, на първо място, за да се потвърдят констатациите за повече схеми в по-широк кръг от държави, и второ, за да се отговори на допълнителни въпроси (например във връзка с финансовия инженеринг, консултирането и работата в мрежи). ГД „Регионална политика“ си сътрудничи активно с управляващите органи и държавите членки – за допълнителна информация посетете уебсайта за оценката на въздействието.

(1) TARKI (2010 г.), „Impact of Cohesion Policy on employment level and quality in the Visegrád countries“.

(2) ASVAPP за ГД „Регионална политика“ (2012 г.), „Counterfactual Impact Evaluation of Cohesion Policy: Impact, cost-effectiveness and additionality of investment subsidies in Italy“.

► ДОПЪЛВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА: БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА ОТ ШВЕЙЦАРИЯ, ЕИП И НОРВЕГИЯ

ФИНАНСОВА ПОМОЩ ЗА РАЗШИРЯВАНЕТО ОТ ШВЕЙЦАРИЯ

Въпреки бързото им развитие, нивото на просперитет в дванадесетте държави, които се присъединиха към ЕС след 2004 г., е относително ниско и тези държави все още изостават в много отношения от останалите членки от ЕС-15. От 2008 г. Швейцария финансира различни проекти, които имат за цел да намалят тези икономически и социални различия в разширения Европейски съюз чрез Финансова помощ за разширяването от Швейцария.

За да помогне на присъединилите се към ЕС през 2004 г. нови държави членки, Швейцария се ангажира да предостави общо 1 млрд. CHF (приблизително 832 млн. EUR) в продължение на период от пет години от 2007 до 2012 г. Избраните 210 проекта ще бъдат изпълнени от този момент до 2017 г. С присъединяването на България и Румъния към ЕС през 2007 г. Швейцария увеличи тази подкрепа с още 257 млн. CHF (214 млн. EUR) за периода 2009-2014 г. Етапът на изпълнение за тези две държави ще продължи до 2019 г.

Тематични приоритети

Финансирането се насочва към по-слабо развитите региони и към проекти в четири тематични области:

- Сигурност и стабилност и подпомагане на реформите;
- Околна среда и инфраструктура;
- Насърчаване на частния сектор;
- Човешко и социално развитие.

Петият приоритет, „Специални инструменти“, отпуска средства чрез така наречените пакети от безвъзмездни средства. Това са схеми, по които се предоставя помощ за организации или институции – например за неправителствени организации и за гражданското общество – които позволяват икономически ефективно управление на програми с много малки проекти. Подкрепа се предоставя

ИЗБОР НА ПРОЕКТИ

- Проектите се представят в отговор на покана за предложения и в съответствие с двустранни рамкови споразумения, които Швейцария подписва с всяка държава.
- Националните координационни звена във всяка държава отговарят за разглеждането на проектите предложения въз основа на установени критерии за подбор.
- В зависимост от темата на проекта Швейцарската агенция за развитие или Държавният секретариат по икономическите въпроси одобряват финансирането и координират и проследяват изпълнението.
- В България и Румъния програмата остава отворена за предложения за проекти до декември 2014 г., но за всички други отговарящи на изискванията държави този процес приключва през юни 2012 г.
- Безвъзмездни средства могат да бъдат предоставени на държавни органи, международни и неправителствени организации и предприятия с публичен мандат.

и за подготовката на проекти (напр. предпроектни проучвания), както и за покриването на някои разходи за управление в държавите бенефициенти.

Ангажираност и солидарност

Ангажиментът на Швейцария към разширяването на ЕС изразява солидарността на страната с ЕС, както и нейната готовност да поеме част от тежестта за подпомагането на растежа на Централна и Източна Европа. Същевременно Швейцария полага основата за здрави икономически и политически връзки с най-новите държави, членки на ЕС. Нейният принос ще подобри и бизнес перспективите за швейцарските фирми на тези нови развиващи се пазари.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ

<http://www.erweiterungsbeitrag.admin.ch/en/Home>

БЕЗВЪЗМЕЗДНИ СРЕДСТВА ОТ ЕИП И НОРВЕГИЯ

Регионалните фондове на ЕС обикновено са широко дискутирана тема. По-малко обаче се знае за друга схема за отпускане на безвъзмездна помощ, която също се стреми да насърчи изграждането на „по-сплотена“ Европа. Чрез „Безвъзмездните средства от ЕИП и Норвегия“ Исландия, Лихтенщайн и Норвегия дават своя принос за намаляване на икономическите и социалните различия в Европа и за укрепване на двустранните отношения с 15 държави от Централна и Южна Европа.

Макар и да не са членки на ЕС, европейската интеграция оказва широко влияние върху ежедневието в Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. Чрез Споразумението за Европейското икономическо пространство (ЕИП) трите държави участват във вътрешния пазар и поддържат тясно сътрудничество с ЕС в области като търговия и стопанска дейност, опазване на околната среда, научни изследвания и образование, социална политика, закрила на потребителите и култура.

Взаимна отговорност

Между различните държави в Европа и вътре в самите тях продължават да съществуват дълбоко вкоренени дисбаланси. Споразумението за ЕИП признава необходимостта от намаляване на икономическите и социалните различия и чрез безвъзмездните средства Исландия, Лихтенщайн и Норвегия допринасят за общите усилия на ЕС за преодоляване на тези различия. От 2004 до 2009 г. на държавите бенефициенти⁽¹⁾ са отпуснати 1,3 млрд. евро, като за периода от 2009 до 2014 г. са предвидени почти 1,8 млрд. евро. Изпълнението на одобрените програми трябва да приключи до 2016 г. Норвегия предоставя 97% от финансирането. Ключовите области включват опазване на околната среда и изменение на климата, гражданско общество, научни изследвания, здравеопазване и образование, социално приобщаване, културно наследство, както и правосъдие и вътрешни работи.

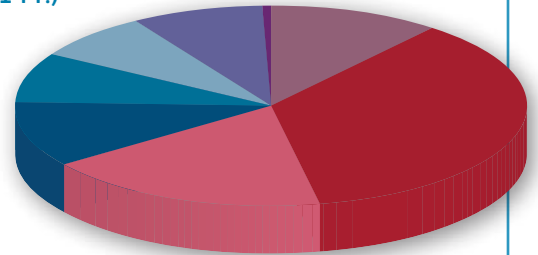
Допълнително финансиране

Тези приоритети в много отношения съвпадат с по-широките цели на ЕС, залегнали в стратегията за растеж „Европа 2020“, която определя амбициозни цели в областта на заетостта, иновациите, образованието, социалното

(1) 12-те най-нови държави, членки на ЕС (България, Кипър, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Малта, Полша, Румъния, Словакия и Словения), както и Гърция, Португалия и Испания, могат да получат безвъзмездни средства от ЕИП. Безвъзмездни средства от Норвегия могат да получат само 12-те най-нови държави, членки на ЕС.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФИНАНСИРАНЕТО (2009-2014 г.)

● Околна среда и изменение на климата.....	€ 643 891 995
● Човешко и социално развитие.....	€ 323 785 145
● Културно наследство.....	€ 188 618 750
● Правосъдие и вътрешни работи.....	€ 142 149 500
● Научни изследвания и академични стипендии.....	€ 136 744 561
● Гражданско общество.....	€ 146 706 750
● Достоеен труд и тристранен диалог.....	€ 8 000 000
● Администрация и двустранни отношения.....	€ 198 603 299
Общо.....	€ 1 788 500 000

приобщаване и климата/енергията. С безвъзмездните средства се финансира и сътрудничеството в области с ограничено национално финансиране или финансиране от ЕС. Например повече от 140 млн. евро са отделени за развитие на гражданското общество. Това открива възможности за неправителствените организации (НПО), които могат да засилят своята роля в областта на защитата на правата на човека и да предоставят услуги от ключово значение, особено за най-уязвимите.

Укрепване на отношенията

Насърчаването на двустранните отношения е основна цел на схемите. Повече от половината от програмите са свързани с тясно сътрудничество между публични субекти в държавите донори и партньорки. В рамките на партньорствата се очаква също да бъдат осъществени стотици проекти. Схемите за безвъзмездни средства се възползват и от ценния опит на международни организации като Съвета на Европа. Съветът участва пряко в редица области, от работа, свързана с нуждите на уязвими групи като ромите, до борба срещу трафика на хора и насилието на основата на пол.

► НАУЧЕТЕ ПОВЕЧЕ
www.eea.grants.org

ПРОГРАМА

21 СЕПТЕМВРИ 2012 Г.

Ден на европейското
сътрудничество
www.ecday.eu

8-11 ОКТОМВРИ 2012 Г.

_Брюксел (Белгия)

„ДНИ НА ОТВОРЕНИТЕ
ВРАТИ“, Европейска
седмица на регионите
и градовете

15-16 НОЕМВРИ 2012 Г.

_Мец (Франция)

Конференция „Rurban“

27-28 НОЕМВРИ 2012 Г.

_Регенсбург (Германия)

Първи годишен форум за
Стратегията на ЕС за
Дунав

3-4 ДЕКЕМВРИ 2012 Г.

_Париж (Франция)

Съвместна среща на
мрежите INFORM & INIO

7 ФЕВРУАРИ 2013 Г.

_Брюксел (Белгия)

Церемония по връчване
на наградите „RegioStars“
за 2013 г.

Допълнителна информация за събитията е публикувана в раздел
„Календар на събитията“ на уебсайта Info regio на следния адрес:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/
agenda/index_en.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm)

Какви са постиженията
на политиката на сближаване във
вашия регион? Бихме искали да чуем
вашите истории, обръщайки внимание на
резултатите и осезаемите ползи за гражданите.

Можете да ни разкажете и как се подготвяте
за следващия програмен период.

Избрани материали ще бъдат представени
в следващия брой на списание „Панорама“.
Моля, изпращайте вашите материали до:

regio-panorama@ec.europa.eu

ИЗКАЖЕТЕ МНЕНИЕТО СИ

ISSN 1830-9321

© Европейски съюз, 2012 г.

Възпроизвеждането е позволено, при условие че се цитира източникът.

Европейска комисия, Генерална дирекция „Регионална политика“
Комуникация, Информация и връзки с трети страни,
Рафаел Гуле
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Bruxelles
Ел. поща: regio-panorama@ec.europa.eu
Интернет адрес: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_bg.htm

■ Служба за публикации